

CS

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

2023

Audit EU ve zkratce

Prezentace výročních zpráv
Evropského účetního dvora za rok 2023

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Lucemburk
LUCEMBURSKO

Tel. +352 4398-1

Dotazy: <https://eca.europa.eu/cs/contact>

Internetová stránka: <https://eca.europa.eu>

Twitter: @EUauditors

Pozn.: upozorňujeme, že z důvodu zaokrouhlení nemusí některé součty údajů v tomto dokumentu odpovídat součtu jednotlivých položek.

Mnoho doplňujících informací o Evropské unii je k dispozici na internetu. Můžete se s nimi seznámit na portálu Europa (<https://europa.eu>).

CS

2023

Audit EU ve zkratce

Představení výročních zpráv
Evropského účetního dvora za rok 2023

Obsah

Úvodní slovo předsedy	4
Celkové výsledky	6
Hlavní zjištění	6
Co jsme kontrolovali	8
Rozpočet EU na rok 2023 v číslech	8
Odkud prostředky pocházejí?	8
Na co se prostředky vynakládají?	9
Čím jsme se zabývali?	10
Co jsme zjistili	10
Naše prohlášení o věrohodnosti týkající se rozpočtu EU	10
Účetní závěrka EU podává věrný a poctivý obraz	10
Vydáváme čistý výrok o příjmech	11
Vydáváme záporný výrok o výdajích z rozpočtu EU	12
O výdajích Nástroje pro oživení a odolnost v roce 2023 vydáváme výrok s výhradou	15
Podrobnější pohled na naše výsledky	16
Rozpočtové a finanční řízení	16
Rizika a výzvy	22
Rozpočet EU a dosahování výsledků	30
Příjmy	34
Jednotný trh, inovace a digitální agenda	37
Soudržnost, odolnost a hodnoty	40
Přírodní zdroje	45
Migrace a správa hranic, bezpečnost a obrana	50
Sousedství a svět	54
Evropská veřejná správa	58
Nástroj pro oživení a odolnost	61
Evropské rozvojové fondy	66
Základní informace	71
Evropský účetní dvůr a jeho činnost	71

Úvodní slovo předsedy

Víceletý finanční rámec (VFR) EU na období 2021–2027 dospívá do své poloviny. Několik posledních let, jež se vyznačovaly výjimečnými výzvami, Unii proměnilo. Unie na tyto výzvy výrazně reagovala svými politikami i způsobem financování. Podtrhuje to zásadní význam spolehlivého finančního řízení a dohledu na všech úrovních EU. EÚD svou činností pomáhá posilovat finanční řízení a účinnost politik EU. Klíčovým nástrojem při dosahování těchto cílů je naše výroční zpráva.

Vydáváme čistý výrok o spolehlivosti účetní závěrky za rok 2023 a náš závěr zní, že účetní závěrka věrně zobrazuje finanční situaci EU. I v letošní výroční zprávě uvádíme zjištění, že příjmy EU nebyly ve významném (materiálním) rozsahu zatíženy chybami.

Již třetím rokem předkládáme dva samostatné výroky o legalitě a správnosti výdajů za rozpočtový rok 2023: jeden o tradičním rozpočtu EU a druhý o Nástroji pro oživení a odolnost. Začneme tradičním rozpočtem EU neboli VFR, u něž se naše odhadovaná míra chyb ve výdajích zvýšila na 5,6 % (2022: 4,2 %). Proto vydáváme o výdajích z rozpočtu EU záporný výrok.

Významné chyby přetrvávají v okruzích „Soudržnost, odolnost a hodnoty“, kde dosahují 9,3 % (2022: 6,4 %, 2021: 3,6 %), a „Jednotný trh, inovace a digitální agenda“ ve výši 3,3 % (2022: 2,7 %). Chyby v okruhu „Přírodní zdroje“ zůstávají na hodnotě 2,2 % (2022: 2,2 %). Nejčastějšími druhy chyb jsou stále ty, které souvisejí s nezpůsobilými projekty a náklady a se zadáváním veřejných zakázek.

Podstatný nárůst odhadované míry chyb v rozpočtu EU, který je do velké míry způsoben chybami zjištěnými ve výdajích na soudržnost (meziroční zvýšení o 45 %), je znepokojující. Takový prudký přechodný nárůst se často objevuje během období uzávěrky VFR, kdy se zvyšuje tlak na výdaje, který zatěžuje administrativní zdroje a zvyšuje riziko chyb. Tento tlak na administrativní zdroje se dále zvyšuje souběžným čerpáním z různých a soupeřících fondů EU, včetně Nástroje pro oživení a odolnost.

Do konce roku 2023, který byl třetím rokem jeho provádění, bylo z Nástroje pro oživení a odolnost vyplaceno přibližně 40 % (33 % bez předběžného financování) prostředků přidělených na granty. V roce 2023 činily celkové výdaje z Nástroje pro oživení a odolnost 53,6 miliardy EUR. Náš audit se vztahoval na všech 23 grantových plateb ve prospěch 17 členských států v hodnotě 46,3 miliardy EUR a také na zúčtování předběžného financování v celkové výši 7,3 miliardy EUR.

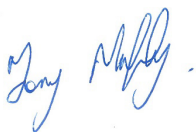
Při posuzování žádostí o platby z nástroje jsme vycházeli z podmínek pro platby stanovených v nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, tj. že milníky a cíle musí být uspokojivě splněny a musí být v souladu s dalšími hlavními podmínkami způsobilosti. Na základě našeho posouzení žádostí o platbu a kvalitativních zjištění, jako jsou případy nevhodné koncepce milníků nebo cílů a také nedostatky v systémech členských států pro podávání zpráv a kontroly, jsme o výdajích z nástroje vydali výrok s výhradou.

Platby členským státům z Nástroje pro oživení a odolnost nevycházejí ze skutečných nákladů na opatření a členské státy nevykazují skutečné náklady konečných příjemců. Podmínkou pro platby z nástroje není ani soulad s unijními a vnitrostátními předpisy. Naše kontroly v oblasti soudržnosti odhalily závažné nedostatky, pokud se jedná o dodržování těchto předpisů, přičemž v posledních třech letech se míra chyb prudce zvýšila. Vzhledem k tomu, že tyto projekty se podobají projektům financovaným z Nástroje pro oživení a odolnost a často je kontrolují tytéž vnitrostátní orgány, hrozí podle našeho názoru nebezpečí, že podobné typy chyb existují i ve výdajích z nástroje. Avšak v rámci Nástroje pro oživení a odolnost se dodržování unijních a vnitrostátních předpisů systematicky nekontroluje.

Na tuto nedostatečnou míru jistoty jsme upozornili dříve v auditní zprávě o kontrolním rámci Komise pro Nástroj pro oživení a odolnost. V nedávnější době jsme vyjádřili další znepokojení ohledně koncepce a provádění nástroje. Zprv jsme zjistili, že rámec pro sledování je pro měření celkové výkonnosti nástroje nedostatečný. Navíc je významně ohroženo čerpání prostředků a dokončení opatření v druhé polovině provádění Nástroje pro oživení a odolnost. V roce 2025 představí Komise nový VFR, který by měl být navržen tak, aby byly finanční zájmy EU dostatečně chráněny, a to až po úroveň konečných příjemců.

Ve výroční zprávě upozorňujeme s výhledem na příští VFR na několik rizik a výzev, kterým rozpočet EU čelí. Patří k nim riziko rušení závazků k prostředkům, rostoucí finanční expozice a zvyšující se finanční rizika způsobená útočnou válkou Ruska proti Ukrajině. Kromě toho si výrazné zvýšení výdajů vyžádají nové priority, jako je bezpečnost a obrana a také rozšíření. Osoby s rozhodovací pravomocí budou muset určit, jak tyto finanční potřeby naplnit. Těšíme se na spolupráci s nově jmenovanou Komisí a nově zvoleným Evropským parlamentem a dále posilujeme řízení finančních prostředků EU a dohled nad nimi. Naším posláním zůstává budovat důvěru občanů lepším vyvozováním odpovědnosti a transparentností ve všech činnostech EU.

Na závěr bych rád ocenil úsilí a odborné znalosti zaměstnanců EÚD. Jejich nasazení a profesionalita mají stěžejní význam nejen pro vypracování naší výroční zprávy, ale i pro další rozvoj našeho orgánu.

Tony Murphy
předseda

Celkové výsledky

Hlavní zjištění

Vydáváme čistý výrok o spolehlivosti účetní závěrky Evropské unie za rok 2023.

Vydáváme rovněž čistý výrok o legalitě a správnosti příjmů za rok 2023.

Předkládáme dva samostatné výroky o legalitě a správnosti výdajů za rok 2023:

- náš výrok o legalitě a správnosti výdajů z rozpočtu EU je záporný,
- o legalitě a správnosti výdajů z Nástroje pro oživení a odolnost vydáváme výrok s výhradou.

Více informací k východisku našeho výroku o legalitě a správnosti výdajů za rok 2023 uvádíme v „prohlášení o věrohodnosti“.

- o Celkově byla odhadovaná míra chyb ve výdajích z rozpočtu EU významná (materiální) ve výši 5,6 % (2022: 4,2 %).
- o V našem posouzení rizik uvádíme jako **vysoce rizikové** ty výdaje EU, u nichž musí příjemci při předkládání žádostí o proplacení vynaložených nákladů často dodržovat složitá pravidla. Podíl vysoce rizikových výdajů v našem kontrolovaném základním souboru zůstal vysoký a představoval **64,4 %** (2022: 66,0 %). Letos odhadujeme v této části našeho kontrolovaného základního souboru míru chyb na **7,9 %** (2022: 6,0 %). Tato míra je významná (materiální) s rozsáhlým dopadem, a **o výdajích z rozpočtu EU tedy vydáváme záporný výrok.**
- o Pokud jde o **výdaje z Nástroje pro oživení a odolnost**, provedla Komise v roce 2023 celkem 23 grantových plateb členským státům, které zahrnovaly celkově 542 milníků a všech 135 cílů. Ke kvantitativnímu zjištění jsme dospěli u sedmi plateb. Šest z těchto plateb bylo ve významném (materiálním) rozsahu zatíženo chybami, a o výdajích z Nástroje pro oživení a odolnost proto vydáváme výrok s výhradou.
- o **Odhad chyb provedený Komisí** (riziko při platbě), který byl zveřejněn ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti za rok 2023, činí 1,9 %, což je výrazně pod naším rozpětím odhadované míry chyb. Omezení v kontrolách *ex post* prováděných Komisí a členskými státy v okruzích 1, 2 a 6 VFR ovlivňují riziko při platbě uvedené ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti, a tudíž i posouzení rizik provedené Komisí.

- V roce 2023 jsme Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (**OLAF**) nahlásili 20 případů (2022: 14 případů) podezření z podvodu. 19 jsme zjistili v průběhu kontroly výdajů za rok 2022 a jeden při kontrole výdajů za rok 2021. Úřad OLAF na jejich základě již zahájil čtyři vyšetřování. Souběžně jsme 17 z těchto případů nahlásili Úřadu evropského veřejného žalobce (**EPPO**), přičemž EPPO zahájil devět vyšetřování. V průběhu kontroly výdajů za rok 2023 jsme již zjistili 12 případů podezření z podvodu.
- **Zbývající závazky** z rozpočtu EU a grantového financování NGEU, které, nebudou-li zrušeny, představují budoucí dluhy, dosáhly na konci roku 2023 rekordní výše 543 miliard EUR (2022: 453 miliard EUR). 90,3 % těchto zbývajících závazků bylo přijato po roce 2021.
- Neuhrazený **dluh EU z výpůjčních operací** (v nominální hodnotě) se do konce roku 2023 výrazně zvýšil na 458,5 miliardy EUR (2022: 348 miliard EUR). Podstatná část těchto neuhrazených částek se týká výpůjčních operací v rámci NGEU, na které připadá 268,4 miliardy EUR. Pokud jde o nástroj NGEU, EU si může do konce roku 2026 vypůjčit dalších 443,6 miliardy EUR. Veškeré náklady, které EU vynaloží v souvislosti s výpůjčkami finančních prostředků určených na půjčky v rámci nástroje NGEU, včetně nákladů spojených s řízením rizik spojených s úrokovými sazbami a jiných finančních rizik, musí nést přijímající země. Veškeré náklady spojené s granty z nástroje NGEU a navýšením prostředků na programy jsou hrazeny z rozpočtu EU.
- **Expozice rozpočtu EU** sestávající ze záruk za půjčky EU vyplacené členským státům nebo zemím mimo EU a z podmíněných závazků se zvýšila z 248 miliard EUR v roce 2022 na 298 miliard EUR v roce 2023. Důvodem byly zejména výpůjčky na půjčky z Nástroje pro oživení a odolnost poskytnuté členským státům a půjčky makrofinanční pomoci plus (MFA+) poskytnuté Ukrajině. Expozice rozpočtu EU bude dále růst, protože byly podepsány dohody o půjčkách z Nástroje pro oživení a odolnost ve výši 211,7 miliardy EUR, které do konce roku 2023 nebyly dosud vyplaceny.
- **Expozice rozpočtu EU vůči Ukrajině** se v roce 2023 oproti roku 2022 více než zdvojnásobila (ze 16 miliard EUR na 33,7 miliardy EUR). Zdůraznili jsme, že přenesení rizik případných dlužných splátek do budoucna by mohlo vyvolat tlak na budoucí rozpočty a potřeby plateb.

Úplné znění našich výročních zpráv o rozpočtu EU a o činnostech financovaných z devátého, desátého a jedenáctého Evropského rozvojového fondu za rok 2023 je k dispozici na našich **internetových stránkách** (eca.europa.eu).

Co jsme kontrolovali

Rozpočet EU na rok 2023 v číslech

Evropský parlament a Rada schvalují roční rozpočet EU v souladu s dlouhodobým rámcem dohodnutým na období několika let (tzv. *víceletý finanční rámec* neboli VFR). Celkové platby z tohoto rozpočtu v roce 2023 činily 162,0 miliardy EUR, tj. 98,1 % celkové dostupné částky.

S přihlédnutím k dodatečným platbám ve výši 74,7 miliardy EUR z účelově vázaných příjmů (převážně granty z Nástroje pro oživení a odolnost ve výši 48,0 miliardy EUR a navýšení prostředků z NGEU na programy VFR ve výši 19,0 miliardy EUR) a přeneseným prostředkům z roku 2022 ve výši 2,4 miliardy EUR dosáhly celkové platby z EU 239,2 miliardy EUR. Čerpání celkového dostupného rozpočtu na platby ve výši 265,7 miliardy EUR dosáhlo 90,0 %.

Bez grantů z Nástroje pro oživení a odolnost ve výši 48,0 miliardy EUR činily v roce 2023 výdaje z rozpočtu EU celkem 191,2 miliardy EUR.

Odkud prostředky pocházejí?

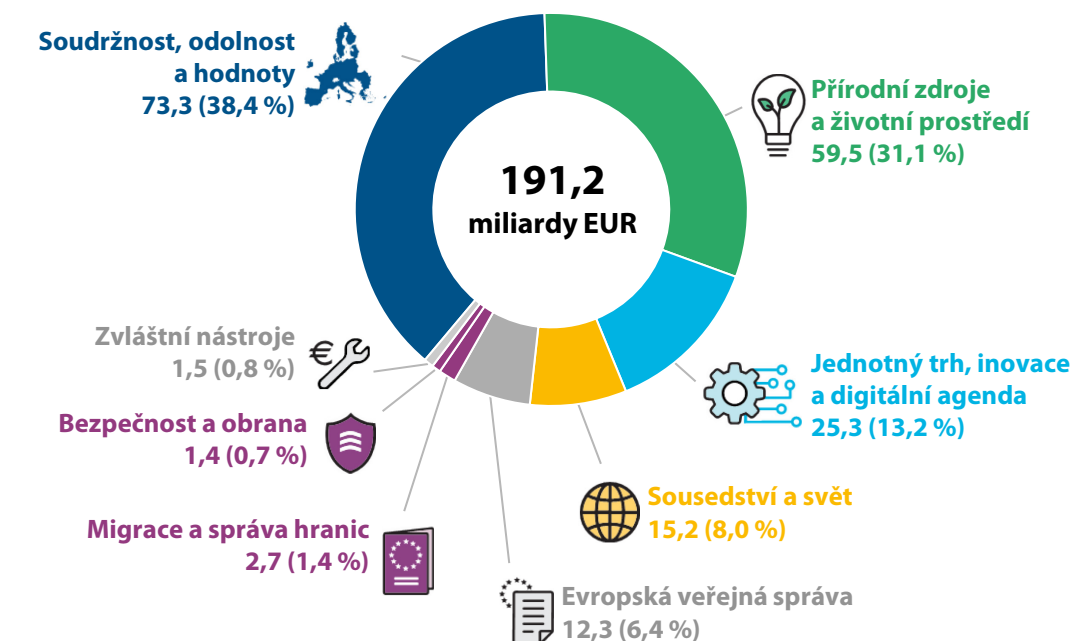
Celkově dosáhly příjmy za rok 2023 částky 248,4 miliardy EUR. Největší podíl rozpočtu EU je financován částkami, kterými členské státy přispívají v poměru ke svému hrubému národnímu důchodu (97,7 miliardy EUR). Další zdroje zahrnují příspěvek založený na dani z přidané hodnoty vybrané členskými státy (22,5 miliardy EUR), cla (22,1 miliardy EUR) a příspěvek založený na nerecyklovaných plastových obalových odpadech (7,2 miliardy EUR). Částky vypůjčené na financování nevratné finanční podpory členskými státy v souvislosti s nástrojem NGEU představují 67,6 miliardy EUR příjmů EU. Existují ještě další příjmy (31,3 miliardy EUR). Jejich nejvýznamnější položkou jsou příspěvky a náhrady plynoucí z dohod a programů Unie.

Na co se prostředky vynakládají?

Výdaje z rozpočtu EU směřují do mnoha různých oblastí, jak ukazuje [obrázek 1](#).

Obrázek 1 – Výdaje z rozpočtu EU na rok 2023 podle okruhů VFR

(v mld. EUR)

VFR 1 (kapitola 5)	Jednotný trh, inovace a digitální agenda
VFR 2 (kapitola 6)	Soudržnost, odolnost a hodnoty
VFR 3 (kapitola 7)	Přírodní zdroje a životní prostředí
VFR 4 (kapitola 8)	Migrace a správa hranic
VFR 5 (kapitola 8)	Bezpečnost a obrana
VFR 6 (kapitola 9)	Sousedství a svět
VFR 7 (kapitola 10)	Evropská veřejná správa
Zvláštní nástroje	(mimo VFR)

Zdroj: EÚD.

Přibližně tři čtvrtiny rozpočtu jsou vynakládány v rámci tzv. sdíleného řízení. U této metody plnění rozpočtu členské státy rozdělují finanční prostředky, vybírají projekty a řídí výdaje EU, přičemž konečnou odpovědnost nese i nadále Komise. Tak je tomu například u okruhů VFR „Přírodní zdroje a životní prostředí“ a „Soudržnost, odolnost a hodnoty“.

V rámci Nástroje pro oživení a odolnost členské státy předem určí reformy a investice ve svých národních plánech pro oživení a odolnost a Komise jim následně vyplácí prostředky za dosažení souvisejících milníků a cílů. Členské státy mohou požádat o vyplacení prostředků až dvakrát ročně, pokud dostatečně doloží uspokojivé dosažení souvisejících milníků a cílů. Kontrolní systém Komise musí zajišťovat, aby platby z nástroje byly legální a správné, což je podmíněno především uspokojivým splněním milníků a cílů. Do konce roku 2023 Komise provedla 37 plateb grantů (jednu v roce 2021, 13 v roce 2022 a 23 v roce 2023) v celkové výši 141,6 miliardy EUR, včetně 22,7 miliardy EUR dosud nezúčtovaného předběžného financování.

Čím jsme se zabývali?

Každoročně prověřujeme spolehlivost roční účetní závěrky a soulad souvisejících příjmových a výdajových operací s předpisy. Náš kontrolovaný základní soubor za rok 2023 pro testování příjmů měl hodnotu 248,4 miliardy EUR. Náš základní soubor výdajových operací obsahuje průběžné a konečné platby a dále zúčtování zálohových plateb. Platby zálohových plateb nekontrolujeme. Náš základní soubor pro testování výdajů měl celkovou hodnotu 161,2 miliardy EUR v případě souhrnného rozpočtu a 53,5 miliardy EUR v případě Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje z Nástroje pro oživení a odolnost se skládaly z 23 grantových plateb v celkové výši 46,3 miliardy EUR a souvisejícího zúčtování předběžného financování ve výši 7,2 miliardy EUR. Tyto platby byly provedeny ve prospěch 17 členských států a souvisely s 542 milníky a 135 cíli.

U výdajů ze souhrnného rozpočtu prověřujeme výdaje v okamžiku, kdy koneční příjemci finančních prostředků EU provedli činnosti nebo jim vznikly náklady. U Nástroje pro oživení a odolnost je hlavní podmínkou pro platbu Komise členským státům uspokojivé splnění předem stanovených milníků nebo cílů. Výdaje z Nástroje pro oživení a odolnost prověřujeme v okamžiku, kdy členské státy zažádají o platbu za dosažení svých předem stanovených milníků nebo cílů, a v okamžiku, kdy Komise výdaje schválí. Zaměřili jsme se na to, zda milníky a cíle byly uspokojivě splněny a zda byly dodrženy podmínky způsobilosti. Náš audit se netýká složky Nástroje pro oživení a odolnost spočívající v půjčkách.

Co jsme zjistili

Naše prohlášení o věrohodnosti týkající se rozpočtu EU

V souladu s článkem 287 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) předkládáme Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie prohlášení o věrohodnosti týkající se spolehlivosti konsolidované účetní závěrky EU a legality a správnosti operací. To je ústřední prvek naší výroční zprávy.

Účetní závěrka EU podává věrný a poctivý obraz

Účetní závěrka EU za rok 2023 ve všech významných ohledech věrně zobrazuje finanční výsledky EU a její aktiva a pasiva ke konci roku v souladu s mezinárodními účetními standardy pro veřejný sektor.

Můžeme tudíž vydat čistý výrok o spolehlivosti účetní závěrky, jak činíme každoročně již od roku 2007.

Rozvaha EU obsahuje závazek týkající se důchodů a jiných zaměstnaneckých požitků v hodnotě 90,8 miliardy EUR ke konci roku 2023 (2022: 80,6 miliardy EUR). Zvýšení důchodového závazku v roce 2023 bylo způsobeno zejména snížením nominální diskontní sazby a aktualizací úmrtnostní tabulky úředníků EU. Diskontní sazba byla ovlivněna primárně vývojem úrokových sazeb a očekávané budoucí inflace.

Dne 1. února 2020 přestalo být Spojené království členským státem EU. K rozvahovému dni byla v účetní závěrce EU vykázána čistá pohledávka vůči Spojenému království ve výši 15,5 miliardy EUR (2022: 23,9 miliardy EUR) na základě vzájemných závazků vymezených v dohodě o vystoupení.

Dopad ruské útočné války proti Ukrajině na půjčky a granty v účetní závěrce EU byl posouzen a řádně zaúčtován a zveřejněn v souladu s požadavkem účetních pravidel.

Vydáváme čistý výrok o příjmech

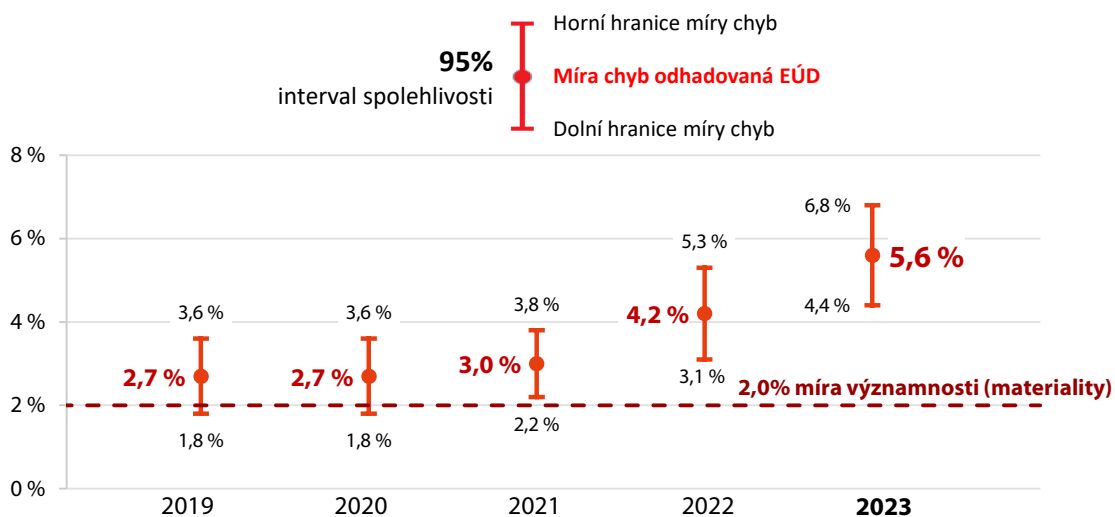
Dospěli jsme k závěru, že příjmy nejsou ve významném (materiálním) rozsahu zatíženy chybami. Systémy pro řízení příjmů, které jsme prověřovali, byly obecně účinné.

Vydáváme záporný výrok o výdajích z rozpočtu EU

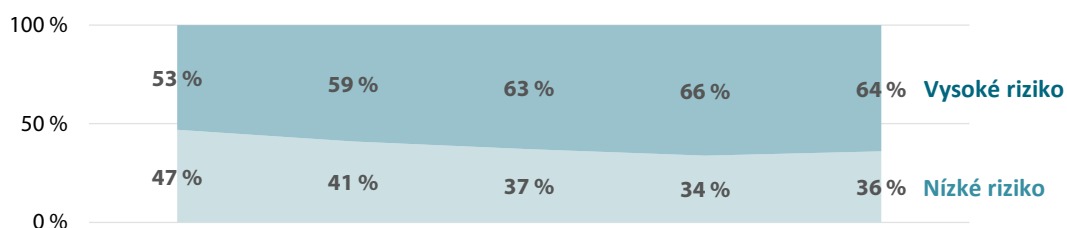
Chybu definujeme jako peněžní částku, která neměla být z rozpočtu EU vyplacena. K chybám dochází, když finanční prostředky nejsou použity v souladu s platnými předpisy, a nejsou tedy ve shodě s tím, čeho Rada a Parlament pomocí příslušných právních předpisů EU chtěly dosáhnout, nebo když nejsou použity v souladu s vnitrostátními pravidly.

U výdajů z rozpočtu EU odhadujeme, že míra chyb se pohybuje v intervalu 4,4 % až 6,8 %. Střed tohoto rozpětí, dříve označovaný jako „nejpravděpodobnější míra chyb“, se ve srovnání s minulým rokem zvýšil z 4,2 % na 5,6 % – viz [obrázek 2](#).

Obrázek 2 – Odhadovaná míra chyb a kontrovaný základní soubor (2019–2023)

Kontrovaný základní soubor v rozdělení podle rizika

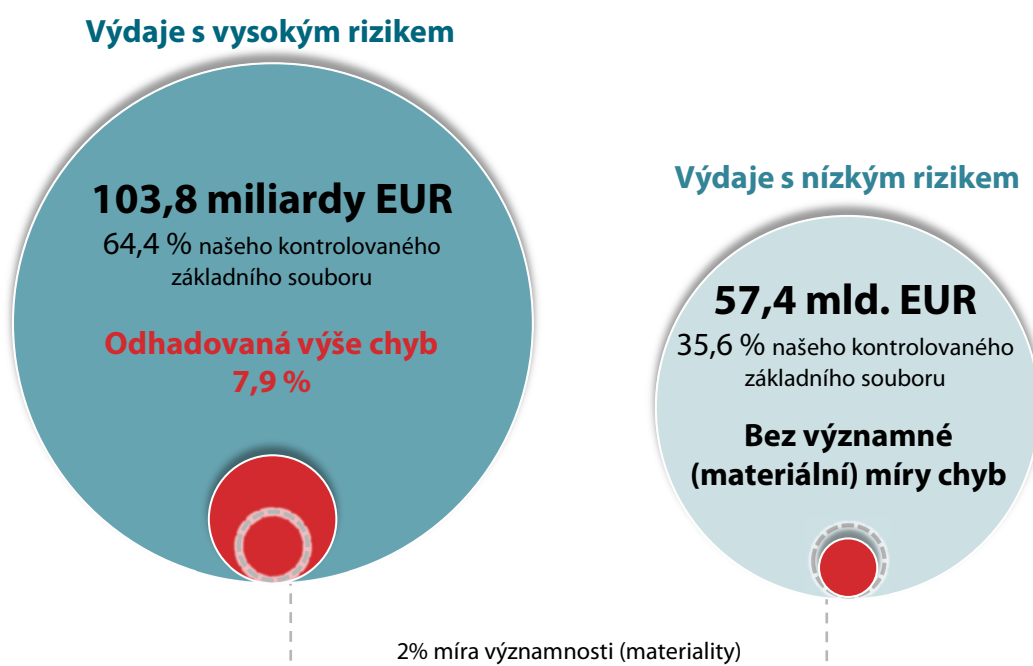

Zdroj: EÚD.

Více než polovina našeho kontrolovaného základního souboru je opět zatížena významnou (materiální) mírou chyb

V roce 2023 představovaly výdaje s vysokým rizikem 64,4 % našeho kontrolovaného základního souboru ve srovnání s hodnotou 66,0 % v předchozím roce. Znovu jsme zjistili, že výdaje s nízkým rizikem nejsou ve významném (materiálním) rozsahu zatíženy chybami, ale že výdaje s vysokým rizikem jsou i nadále zatíženy významnou (materiální) mírou chyb, a že tudíž způsob vyplácení finančních prostředků má dopad na riziko chyb. Míru chyb u výdajů s vysokým rizikem odhadujeme na 7,9 % (2022: 6,0 %) (viz [obrázek 3](#)).

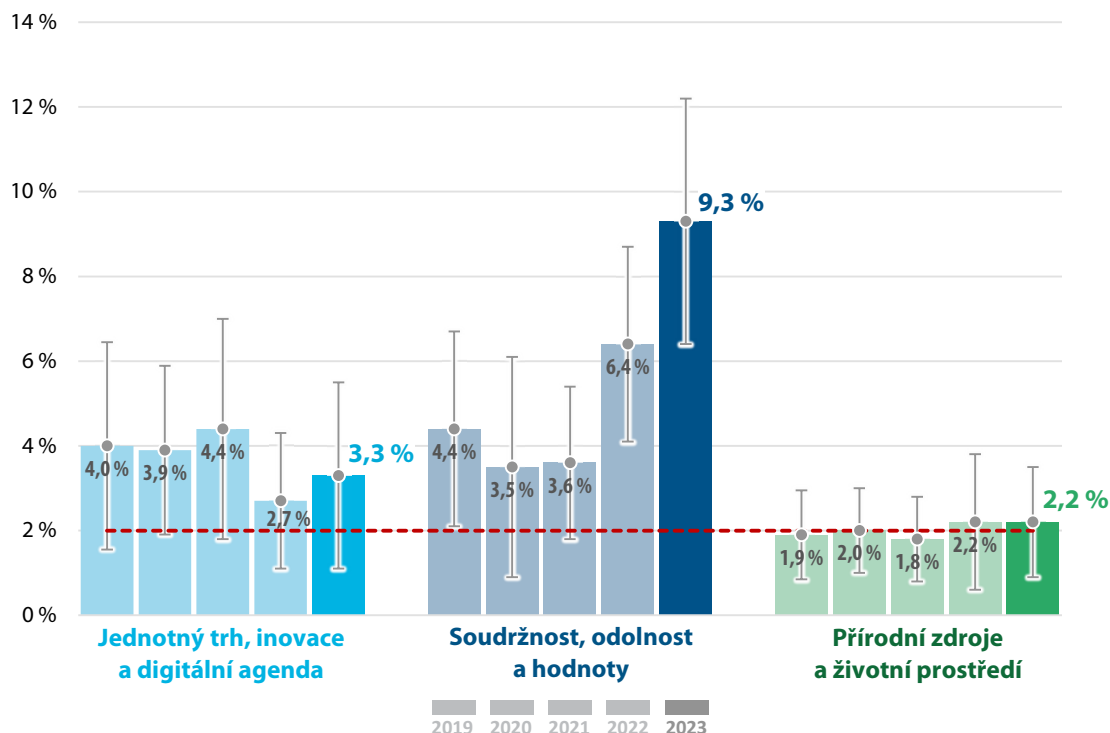
Obrázek 3 – Rozdělení kontrolovaného základního souboru za rok 2023 na výdaje s nízkým rizikem a výdaje s vysokým rizikem

Zdroj: EÚD.

K celkové míře chyb přispěla nejvíce oblast „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ (3,5 procentního bodu), následovaná oblastmi „Přírodní zdroje a životní prostředí“ (0,8 procentního bodu) a „Sousedství a svět“ (0,8 procentního bodu). Srovnání naší odhadované míry chyb v oblastech „Jednotný trh, inovace a digitální agenda“, „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ a „Přírodní zdroje a životní prostředí“ mezi lety 2019 a 2023 je uvedeno na [obrázku 4](#).

Obrázek 4 – Odhadovaná míra chyb u okruhů 1, 2 a 3 VFR (2019–2023)

Zdroj: EÚD.

V roce 2023 jsme znovu zjistili, že nejvíce k odhadované míře chyb ve výdajích s vysokým rizikem, hlavně v okruzích „Soudržnost, odolnost a hodnoty“, „Přírodní zdroje a životní prostředí“, „Sousedství a svět“ a „Jednotný trh, inovace a digitální agenda“, přispěly chyby ve způsobilosti. K odhadované míře chyb u výdajů s vysokým rizikem kromě toho přispěly hodnotou 31 % chyby týkající se porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu.

Srovnání našich odhadů míry chyb s odhady Komise

Výroční zpráva o řízení a výkonnosti, za kterou odpovídá sbor komisařů, obsahuje klíčové informace z výročních zpráv o činnosti v oblasti vnitřní kontroly a finančního řízení. Obsahuje informace o riziku při platbě, což je odhad Komise týkající se částky, která nebyla vyplacena podle platných pravidel. Údaj Komise o riziku při platbě za rok 2023 činí 1,9 %, což je pod naší odhadovanou mírou chyb 5,6 % (2022: 4,2 %) a pod naším rozpětím, které se pohybuje mezi 4,4 % a 6,8 %.

Stejně jako naše odhadovaná míra chyb ani odhad Komise nezahrnuje výdaje z Nástroje pro oživení a odolnost, u nichž zveřejňuje výsledky kontrol samostatně na základě kvalitativního posouzení. Výroční zpráva o činnosti každého generálního ředitelství (GŘ) Komise dále obsahuje prohlášení, v němž generální ředitel poskytuje ujištění, že zpráva prezentuje finanční informace řádným způsobem a že operace, za něž odpovídá, jsou legální a správné. Za tímto účelem poskytla všechna generální ředitelství odhady rizika při platbě ve svých výdajích, s výjimkou Nástroje pro oživení a odolnost, u něhož Komise posuzuje výsledky kontrol na základě kombinace výsledků auditů a kontrol členských států a svých vlastních auditů a kontrol.

U každého okruhu víceletého finančního rámce, kde předkládáme zvláštní posouzení, jsme porovnali riziko Komise při platbě za rok 2023 s naší odhadovanou mírou chyb. Ze srovnání vyplývá, že údaje Komise jsou pod našimi odhady u tří oblastí politiky. Zjistili jsme, že pokud jde o „Jednotný trh, inovace a digitální agendu“, odhad Komise týkající se rizika při platbě ve výši 1,4 % byl v dolní polovině našeho rozpětí, pod naší odhadovanou mírou chyb. U „Soudržnosti, odolnosti a hodnot“ činil odhad Komise 2,6 %, což je výrazně pod naším rozpětím pro odhadovanou míru chyb, a u „Přírodních zdrojů a životního prostředí“ byl odhad Komise týkající se rizika při platbě (1,9 %) v dolní polovině našeho rozpětí, což je pod naší odhadovanou mírou chyb.

Ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti předkládá Komise své celkové posouzení rizik pro výdaje za rok 2023, aby stanovila opatření a zaměřila je na vysoce rizikové oblasti. Komise odhaduje, že riziko je nízké u 67 % výdajů, střední u 9 % a vysoké u 24 %. Naše práce však odhalila omezení v kontrole Komise *ex post*, která ve svém souhrnu mají dopad na spolehlivost posouzení rizik prováděného Komisí. Jednou z oblastí s největším dopadem byla „Soudržnost, odolnost a hodnoty“, v níž jsme jako vysoce rizikovou vyhodnotili většinu výdajů, zatímco Komise takto klasifikovala jen jejich menší část.

O výdajích Nástroje pro oživení a odolnost v roce 2023 vydáváme výrok s výhradou

Nástroj pro oživení a odolnost je dočasným nástrojem realizovaným a financovaným způsobem, který se zásadně liší od výdajů z rozpočtu EU. Zatímco příjemci výdajů z rozpočtu EU jsou placeni za to, že provedli určité činnosti, nebo se jim proplácejí vzniklé náklady, v rámci Nástroje pro oživení a odolnost jsou členským státům vypláceny prostředky za uspokojivé dosažení předem stanovených milníků nebo cílů. U Nástroje pro oživení a odolnost jsme proto zkoumali, zda bylo uspokojivě dosaženo předem stanovených milníků nebo cílů a zda byly splněny obecné podmínky způsobilosti.

Z celkových důkazních informací, které jsme z naší kontrolní činnosti získali, vyplývá, že 16 z 452 milníků a cílů Nástroje pro oživení a odolnost, které jsme prověřovali, nebylo v souladu s podmínkami pro platbu a podmínkami způsobilosti. Týkalo se to sedmi plateb v sedmi členských státech. Nalezli jsme rovněž případy neurčitě vymezených milníků a cílů, nedostatky v kontrolních systémech členských států a problémy se spolehlivostí informací, které členské státy uváděly ve svých prohlášeních řídicích subjektů.

*Chcete se dozvědět více? Úplné informace o hlavních zjištěních jsou uvedeny v kapitole 1 a kapitole 11 naší výroční zprávy za rok 2023. Plné znění výroční zprávy je k dispozici na našich **internetových stránkách** (eca.europa.eu).*

Podrobnější pohled na naše výsledky

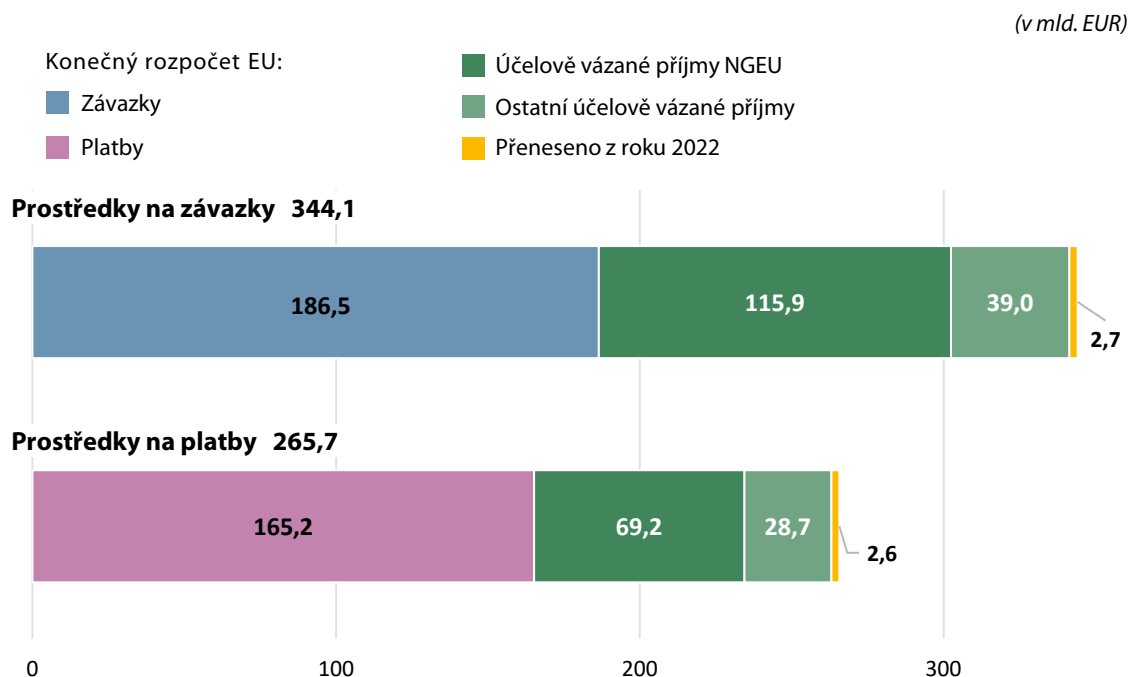

Rozpočtové a finanční řízení

Plnění rozpočtu EU bylo vysoké u závazků, ale nízké u plateb

Rok 2023 byl třetím rokem VFR na období 2021–2027. **Obrázek 5** ukazuje celkové dostupné výdaje z rozpočtu EU včetně grantů NGEU.

Obrázek 5 – Celkové prostředky dostupné z rozpočtu EU na rok 2023 včetně grantů NGEU

Zdroj: EÚD na základě konsolidované roční účetní závěrky EU za rok 2023.

V roce 2023 byly využity téměř všechny prostředky na závazky z ročního rozpočtu EU

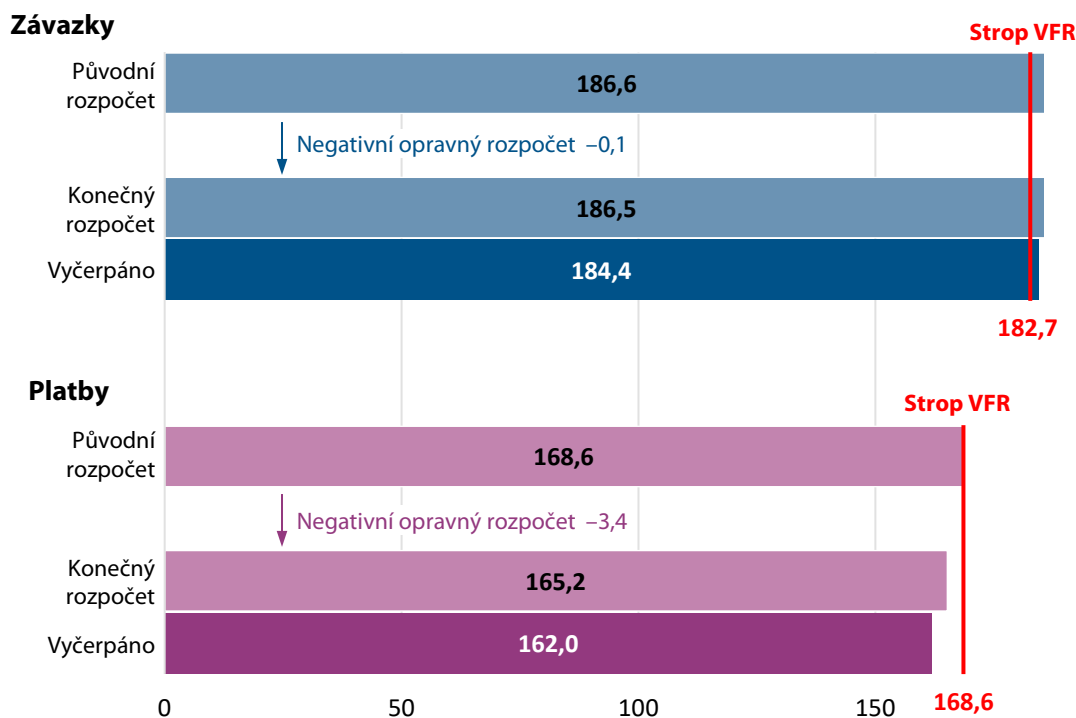
Konečný rozpočet prostředků na závazky činil 186,5 miliardy EUR a přesahoval strop VFR ve výši 182,7 miliardy EUR. Bylo to možné díky využití zvláštních nástrojů VFR, jako je rezerva na vyrovnání se s důsledky brexitu, Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci a rezerva na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech. Tyto nástroje poskytují další finanční prostředky nad rámec stropů VFR a jsou určeny na nové nebo nepředvídané události. Celkové závazky přijaté v rámci rozpočtu na rok 2023 činily 184,4 miliardy EUR.

Platby byly nižší než původní plán i strop VFR

V roce 2023 celkový konečný rozpočet tedy činil 165,2 miliardy EUR, což bylo pod stropem VFR. Celkové platby provedené z konečného rozpočtu činily 162,0 miliardy EUR. Viz [obrázek 6](#).

Obrázek 6 – Plnění rozpočtu v roce 2023

(v mld. EUR)

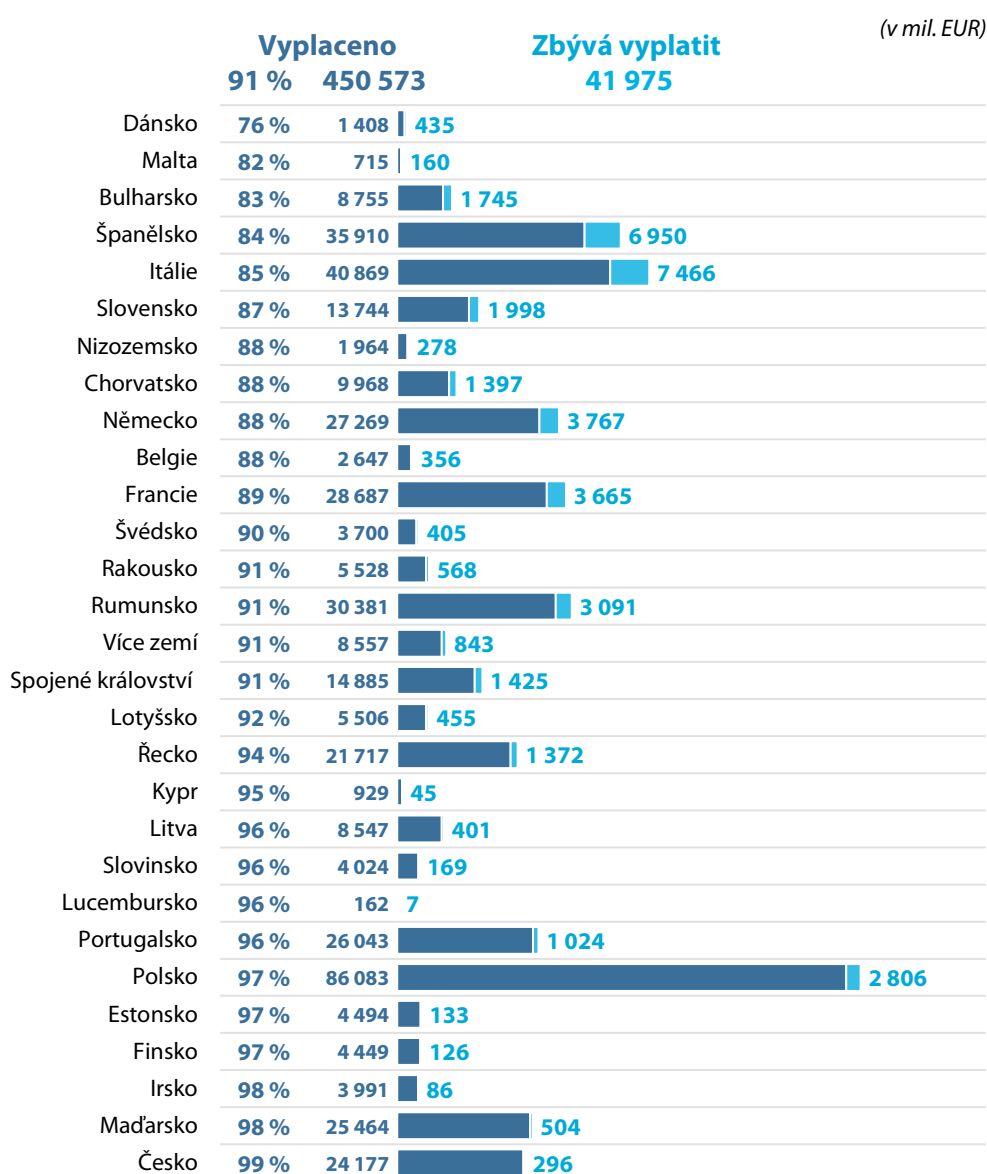
Zdroj: EÚD na základě konsolidované roční účetní závěrky EU za rok 2023.

S přihlédnutím k dodatečným platbám ve výši 74,7 miliardy EUR z účelově vázaných příjmů (zejména grantů z NGEU) a částce 2,4 miliardy EUR přenesené z roku 2022 činily platby v roce 2023 celkem 239,2 miliardy EUR. Čerpání rozpočtu na platby dosáhlo 90,0 % všech prostředků na platby ve výši 265,7 miliardy EUR.

Čerpání prostředků z fondů ESI na období 2014–2020 se v roce 2023 zpomalilo, avšak lhůta pro předkládání žádostí o platbu a dokumentů k uzávěrce byla o rok prodloužena

Platby z evropských strukturálních a investičních fondů (fondů ESI) v roce 2023 bez zdrojů NGEU činily 54,7 miliardy EUR, což bylo méně než v předchozích třech letech (64,7 miliardy EUR v roce 2022, 75,1 miliardy EUR v roce 2021 a 72 miliard EUR v roce 2020). Z celkového přidělu ve výši 492,6 miliardy EUR na fondy ESI na období 2014–2020 činily platby na konci roku 2023 celkem 450,6 miliardy EUR, což představovalo míru čerpání 91,5 %. Zatímco rozdíl v tom, jak členské státy čerpaly fondy ESI, byly ve srovnání s rokem 2022 méně významné, míra čerpání čtyř členských států zůstala na konci roku 2023 pod 85 % (viz [obrázek 7](#)).

Obrázek 7 – Čerpání fondů ESI na období 2014–2020 (bez nástroje NGEU) členskými státy ke konci roku 2023

Zdroj: EÚD na základě platformy veřejně přístupných údajů Komise ke dni 8. ledna 2024 a dalších údajů Komise.

Platby z fondů ve sdíleném řízení na období 2021–2027 podle nařízení o společných ustanoveních byly i nadále nízké

Platby za rok 2023 z fondů v rámci sdíleného řízení podle nařízení o společných ustanoveních (6,3 miliardy EUR) činily 4,1 miliardy EUR na předběžné financování a 2,2 miliardy EUR na průběžné platby. O průběžné platby z žádného z fondů, na které se nařízení o společných ustanoveních vztahuje, nepožádalo v roce 2023 celkem 11 členských států. Na konci roku 2023 činily celkové platby 12,8 miliardy EUR, což představuje pouze 3,2 % celkové částky VFR na období 2021–2027.

V roce 2023 se členské státy přednostně zaměřily na čerpání prostředků z fondů politiky soudržnosti na období 2014–2020 a rychlejší provádění nástroje NGEU. Kumulace zpoždění však v porovnání s předchozím programovým obdobím poukazuje na schodek v čerpání prostředků odpovídající roční mezeře v provádění programů.

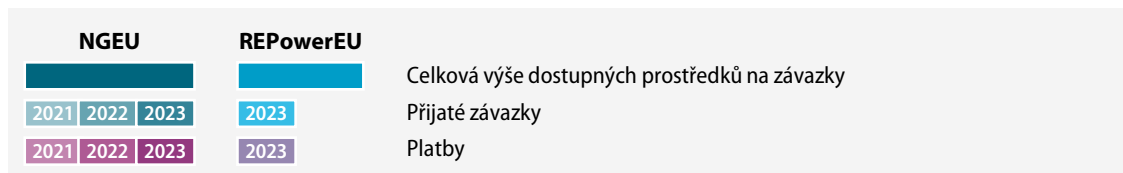
Platby z EZFRV v rámci nové SZP začaly v roce 2023 pomalu

Na EZFRV se od roku 2023 vztahují nová nařízení o společné zemědělské politice. Na konci roku 2023 činily platby z EZFRV 0,7 miliardy EUR, přičemž míra čerpání byla pouze 1 %.

Platby z Nástroje pro oživení a odolnost a z programů, jejichž prostředky jsou navýšeny z NGEU, byly v roce 2023 oproti očekávání nižší

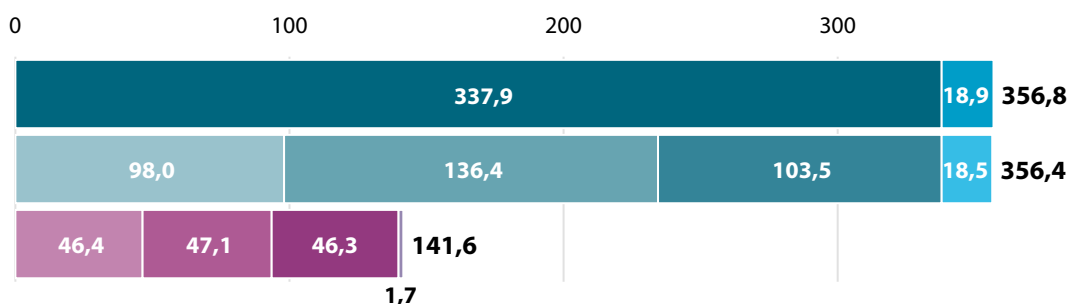
V únoru 2023 Evropský parlament a Rada změnily nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, aby umožnily členským státům zahrnout do jejich plánů na podporu oživení a odolnosti kapitoly REPowerEU, financovanou ze systému obchodování s emisemi (ETS) a z rezervy na vyrovnání se s důsledky brexitu. Do konce roku 2023 přijala Komise všechny závazky v rámci Nástroje pro oživení a odolnost financované z nástroje NGEU týkající se grantů (337,9 miliardy EUR). Závazky týkající se kapitol REPowerEU činily 18,5 miliardy EUR (17,3 miliardy EUR ze systému ETS a 1,2 miliardy EUR z rezervy na vyrovnání se s důsledky brexitu), přičemž zbývající částka 0,4 miliardy EUR z rezervy na vyrovnání se s důsledky brexitu má být přidělena později. Roční platby grantů z Nástroje pro oživení a odolnost v roce 2023 činily celkově 48 miliard EUR. Naproti tomu v červnu 2022 Komise očekávala, že celkové platby z Nástroje pro oživení a odolnost financované z NGEU a související s milníky a cíli (bez kapitol REPowerEU) dosáhnou v roce 2023 výše 76,4 miliardy EUR. Podle Komise bylo provádění Nástroje pro oživení a odolnost negativně ovlivněno několika faktory, například vysokou inflací, vyššími cenami energií, problémy v globálních dodavatelských řetězcích, nedostatkem pracovních sil nebo nedostatečnou správnou kapacitou. S platbami ve výši 141,6 miliardy EUR z částky přijatých závazků ve výši 356,4 miliardy EUR zůstává k dispozici celkem 215,2 miliardy EUR grantů z Nástroje pro oživení a odolnost, které mají být vyplaceny do konce roku 2026. Viz [obrázek 8](#).

Obrázek 8 – Provádění grantů z Nástroje pro oživení a odolnost podle zdroje ke konci roku 2023

(v mld. EUR)

Granty z Nástroje pro oživení a odolnost

Zdroj: EÚD na základě konsolidované roční účetní závěrky EU za rok 2023.

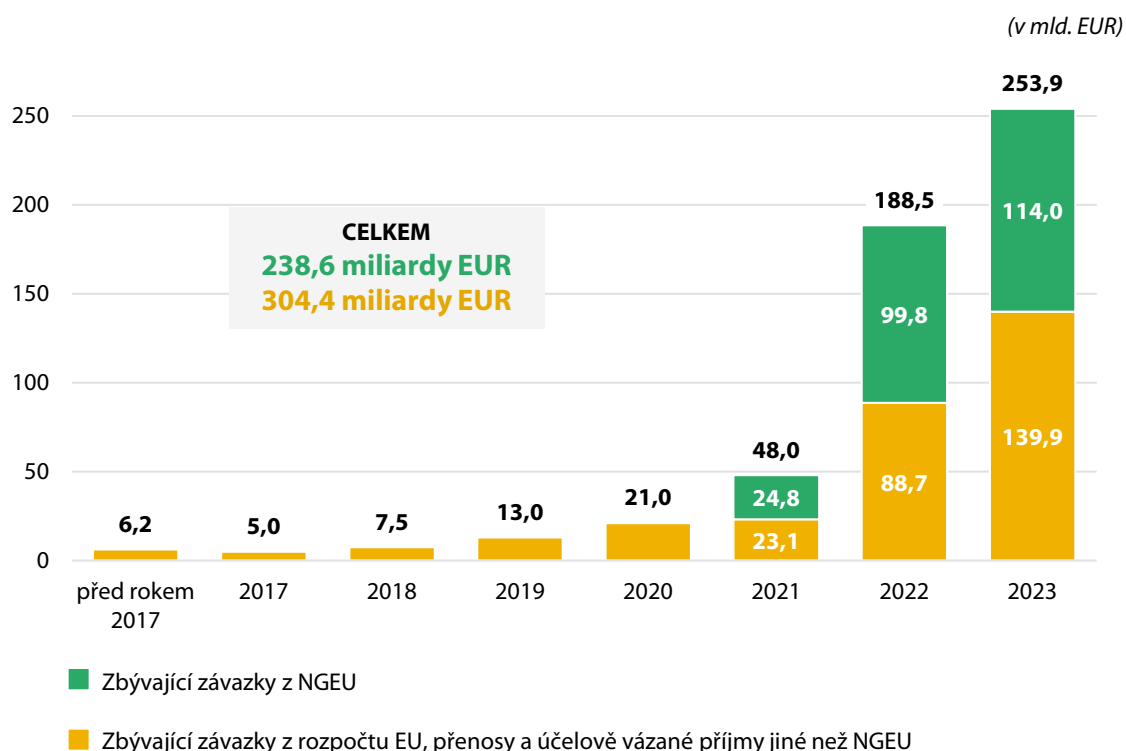
V čerpání grantů z Nástroje pro oživení a odolnost jsou mezi členskými státy značné rozdíly. Do konce roku 2023 čtyři členské státy (Irsko, Maďarsko, Nizozemsko a Švédsko) neobdržely předběžné financování ani nepodaly žádost o platbu a tři členské státy (Belgie, Polsko a Finsko) obdržely pouze předběžné financování.

Celkové závazky z navýšení prostředků z NGEU na programy VFR činily 82,9 miliardy EUR z původního přidělu ve výši 83,1 miliardy EUR. Roční platby na navýšení prostředků z NGEU na stávající programy VFR se zvýšily ze 16,1 miliardy EUR v roce 2022 na 19,0 miliardy EUR v roce 2023. Do konce roku 2026 lze provádět platby až do výše 40,6 miliardy EUR.

Zbývající závazky z rozpočtu EU a financování grantů z nástroje NGEU dosáhly rekordní výše 543 miliard EUR

Zbývajících závazky se rozumí celková výše přijatých závazků, které dosud nebyly vyplaceny. Na konci roku 2023 dosáhly celkové zbývající závazky, které budou muset být v následujících letech uhrazeny, pokud nebudou zrušeny, rekordní výše 543 miliard EUR. V porovnání s rokem 2022 (452,8 miliardy EUR) to představuje nárůst o 90,2 miliardy EUR. Zbývající závazky se týkají především rozpočtu EU a přenesených prostředků (263,6 miliardy EUR) a financování grantů z nástroje NGEU (238,6 miliardy EUR). V roce 2022 jsme doporučili, aby se objem zbývajících závazků podstatně snížil. Viz [obrázek 9](#).

Obrázek 9 – Celkové zbývající závazky podle roku původu a druhu financování ke konci roku 2023

Zdroj: EÚD na základě konsolidované roční účetní závěrky EU za rok 2023 a zpráv o plnění rozpočtu z účetního systému Komise.

Rizika a výzvy

V rámci revize VFR byla zavedena opatření k řešení rizik spojených s dodatečnými náklady na financování nástroje NGEU a se zpožděním plateb

V reakci na řadu výzev (například pokračující podporu Ukrajiny, vyšší úrokové sazby, zvýšenou migraci a potřebu podporovat strategické technologie) pozměnila Rada v únoru 2024 víceletý finanční rámec. Při této revizi VFR na období 2024–2027 byly zvýšeny prostředky na závazky o 21,0 miliardy EUR, z čehož 17 miliard EUR má financovat nově vytvořený Nástroj pro Ukrajinu.

Rada rovněž zavedla „kaskádový mechanismus“. Jeho účelem je pokrýt výpůjční náklady nástroje NGEU, které v případě, že nelze najít finanční prostředky ve stávajícím rozpočtu EU ani do konce stávajícího VFR, přesahují roční částky stanovené v revidovaném nařízení o VFR. Nástroj Evropské unie na podporu oživení NextGenerationEU je zvláštním nástrojem nad rámec stropu VFR, který nemá pevnou částku. Komise odhaduje, že další platby úroků a kupónů v souvislosti s výpůjčkami NGEU ve stávajícím VFR by se mohly pohybovat v rozmezí od 17 miliard EUR do 27 miliard EUR.

Riziko zrušení závazků týkajících se fondů politiky soudržnosti pro VFR na období 2021–2027

Čerpání prostředků z fondů ESI a Fondu pro spravedlivou transformaci ve VFR na období 2021–2027 bylo v roce 2023 nadále nízké. V důsledku toho rozpočtový orgán snížil na rok 2023 prostředky na platby pro EFRR (–1,1 miliardy EUR) a ESF+ (–0,7 miliardy EUR). Riziko zrušení závazků přijatých v roce 2022 v rámci nařízení o společných ustanoveních na období 2021–2027 by se mohlo projevit již na konci roku 2025.

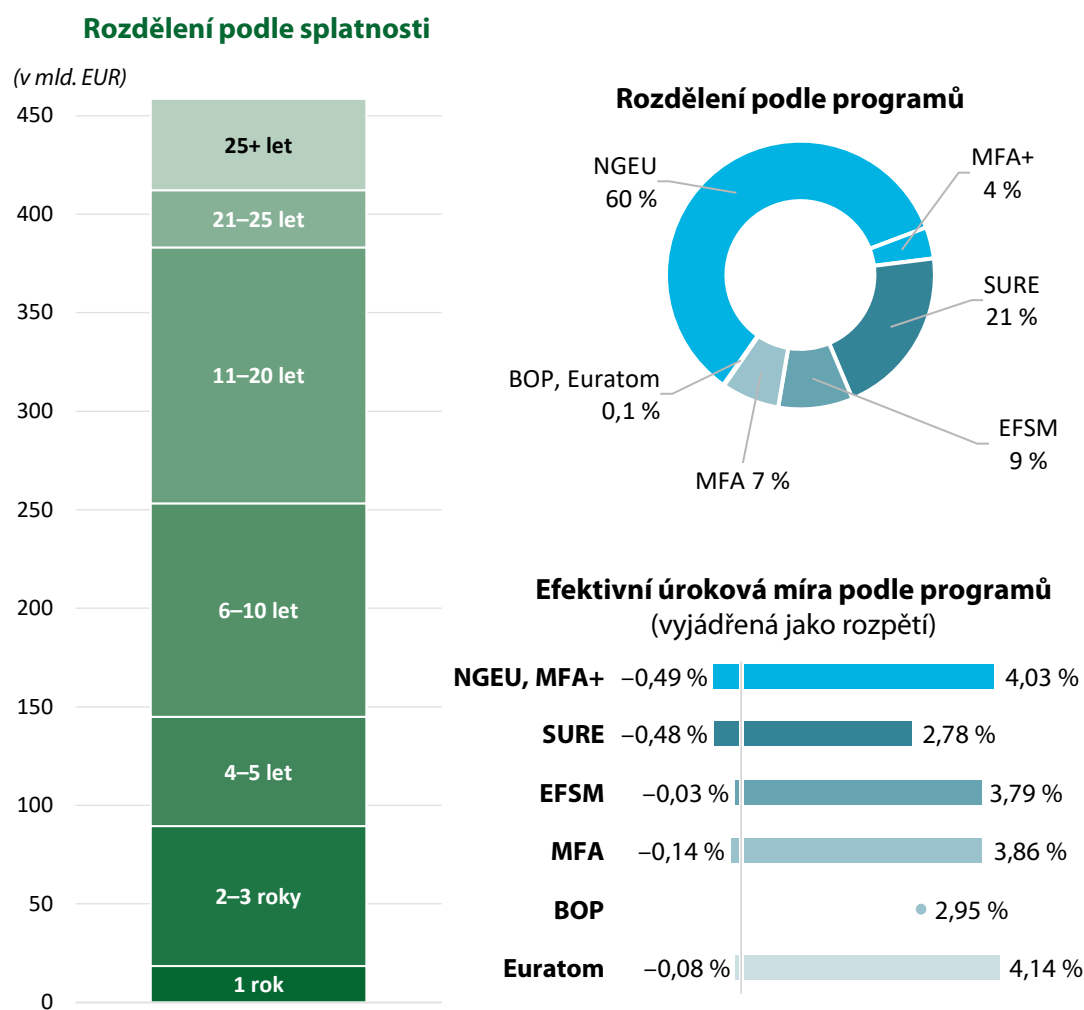
Podle prognózy Komise v roce 2023 měl objem zrušených závazků na období 2024–2027 činit 8,1 miliardy EUR (prognóza v roce 2022: 7,6 miliardy EUR na období 2023–2027). U fondů politiky soudržnosti, tedy FS, EFRR a ESF+, Komise předpokládala celkové zrušené závazky na období 2024–2027 ve výši 2,2 miliardy EUR, což je více než pětinašobek její prognózy z roku 2022 (0,4 miliardy EUR). V případě FST budou zpoždění při přijímání VFR a právních předpisů pro jednotlivé programy a také nízká míra provádění v roce 2023 představovat riziko zrušení závazků významného objemu počínaje rokem 2025. Značný objem zrušených závazků může ohrozit plnění cílů EU.

V roce 2023 se zvýšil dluh EU z výpůjček

Nesplacené výpůjčky EU se v roce 2023 zvýšily o více než 30 %

Na konci roku 2023 vrostla nominální hodnota nesplacených výpůjček EU na více než 458,5 miliardy EUR, což je nárůst za rok o 110,5 miliardy EUR. EU se tak stala jedním z největších emitentů dluhopisů v Evropě. **Obrázek 10** znázorňuje splatnost a efektivní úrokovou míru všech výpůjček EU.

Obrázek 10 – Splatnost a efektivní úroková míra výpůjček rozpočtu EU ke konci roku 2023

NGEU: Nástroj Evropské unie na podporu oživení
MFA+: makrofinanční pomoc plus pro Ukrajinu
SURE: dočasná podpora na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci
EFSM: evropský mechanismus finanční stabilizace
MFA: makrofinanční pomoc
BOP: nástroj podpory platební bilance

Pozn.: částky jsou uvedeny v nominální hodnotě.

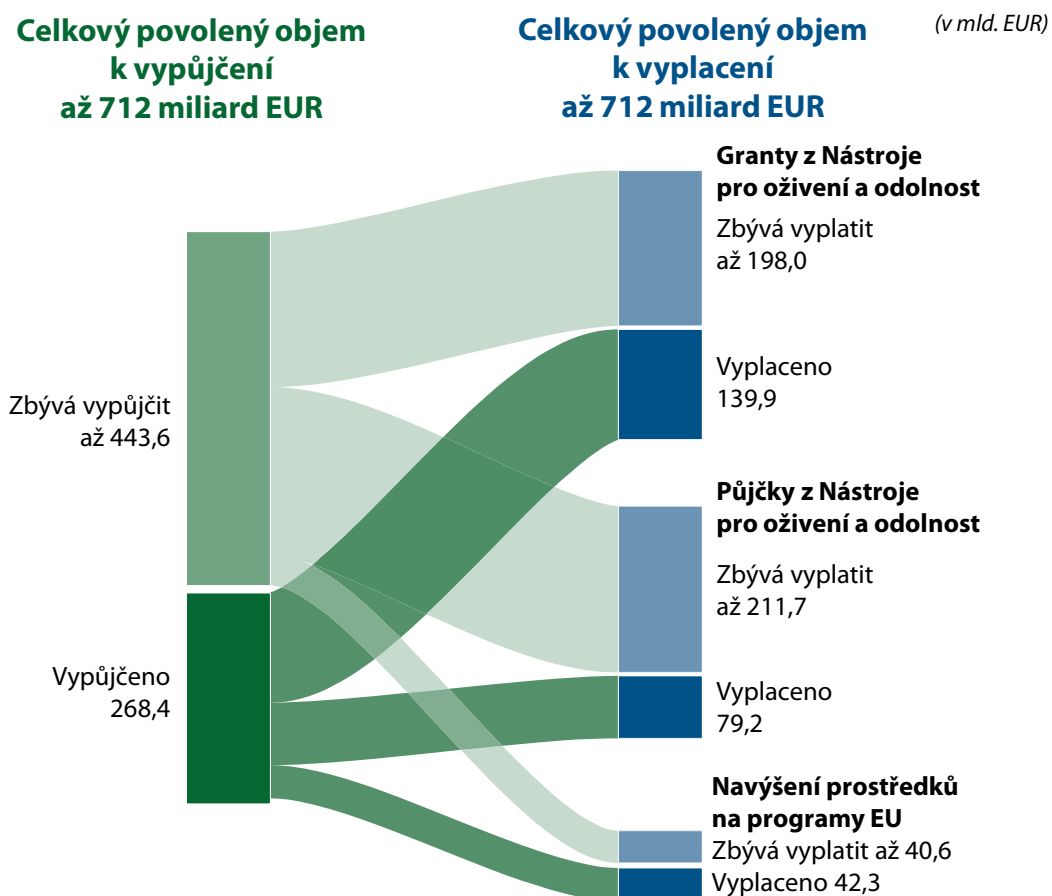
Zdroj: EÚD na základě konsolidované roční účetní závěrky EU za rok 2023.

Výpůjčky v rámci NGEU se mohou do roku 2026 více než zdvojnásobit, přičemž většina splátek je odložena do budoucích víceletých finančních rámců

Na konci roku 2023 měla EU nesplacené dluhopisy EU v nominální hodnotě 268,4 miliardy EUR na financování půjček a grantů z NGEU a dalších programů financovaných z NGEU. Pokud jde o nástroj NGEU, EU si může do konce roku 2026 vypůjčit dalších 443,6 miliardy EUR, viz [obrázek 11](#).

Obrázek 11 – Výpůjčky a výplaty v rámci nástroje NGEU ke konci roku 2023

Pozn.: vypůjčená částka nezahrnuje krátkodobé pokladniční poukázky EU ve výši 15,2 miliardy EUR. K 31. prosinci 2023 nebyla dosud vyplacena vypůjčená částka ve výši 7,0 miliardy EUR, která je uložena u Evropské centrální banky.

Zdroj: EÚD na základě zprávy Komise [COM\(2024\) 93](#) a konsolidované roční účetní závěrky EU za rok 2023.

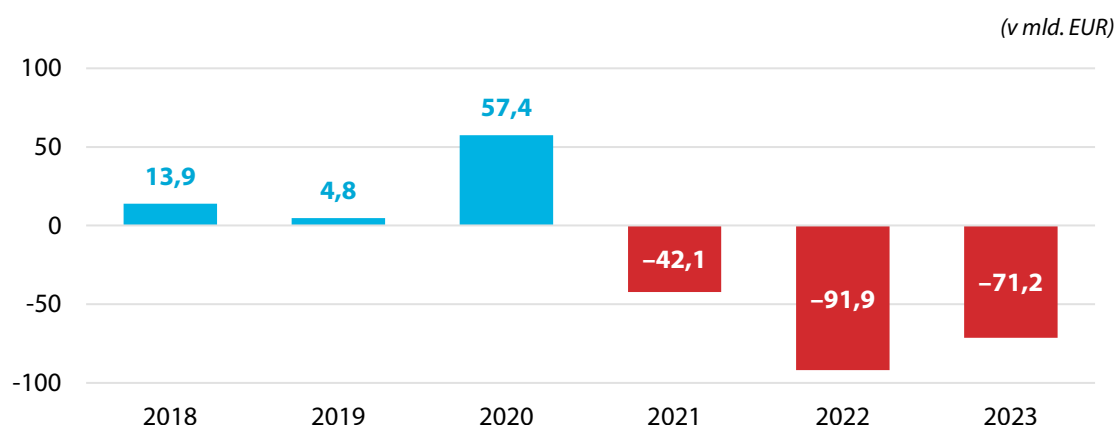
Splácení výpůjček v rámci NGEU musí být zahájeno do konce roku 2027, pokud v rozpočtové položce zůstanou k dispozici nevyužité prostředky na pokrytí nákladů na financování NGEU, a musí být dokončeno nejpozději do roku 2058. Většina splátek je proto odložena do budoucích VFR. Veškeré náklady, které EU vynaloží v souvislosti s výpůjčkami finančních prostředků určených na půjčky z nástroje NGEU, včetně nákladů spojených s řízením rizik spojených s úrokovými sazbami a jiných finančních rizik, musí nést přijímající země. Veškeré náklady spojené s granty z nástroje NGEU a navýšením prostředků jsou hrazeny z rozpočtu EU.

Aby Komise dosáhla stabilního a předvídatelného snižování dluhu nástroje NGEU do roku 2058, je možné, že dluhové nástroje s končící platností bude muset refinancovat vydáním nástrojů nových, jimiž v okamžiku splatnosti splatí ty staré. Případné změny tržních podmínek by mohly vést k nárůstu výpůjčních nákladů, které budou muset být v případě dluhu souvisejícího s granty a navýšením prostředků z NGEU hrazeny z rozpočtu EU.

Vnější účelově vázané příjmy z dluhu NGEU mají významný dopad na hospodářský výsledek

Částky vypůjčené na nástroj NGEU jsou směřovány do grantů NGEU a navýšení prostředků na programy EU prostřednictvím vnějších účelově vázaných příjmů, které doplňují schválené prostředky v rozpočtu EU. Prováděním NGEU není formálně dotčena zásada, že příjmy a výdaje zapsané v ročním rozpočtu EU musí být vyrovnané (zásada vyrovnanosti). Nicméně z účetního hlediska výkaz o finanční výkonnosti nezahrnuje jako příjem částku vypůjčenou v rámci nástroje NGEU, avšak zahrnuje výdaje související s granty NGEU. V důsledku toho má negativní dopad na hospodářský výsledek daného roku. Negativní hospodářské výsledky zvyšují schodek čistých aktiv uvedených v rozvaze EU, a musí být proto financovány z budoucích rozpočtů (viz [obrázek 12](#)). Splácení výpůjček NGEU je zaručeno v rámci stropů vlastních zdrojů.

Obrázek 12 – Hospodářský výsledek (přebytek/schodek) za každý rok v letech 2018–2023

Pozn.: částka za rok 2020 zahrnuje 47,5 miliardy EUR příjmů souvisejících s dohodou o vystoupení Spojeného království.

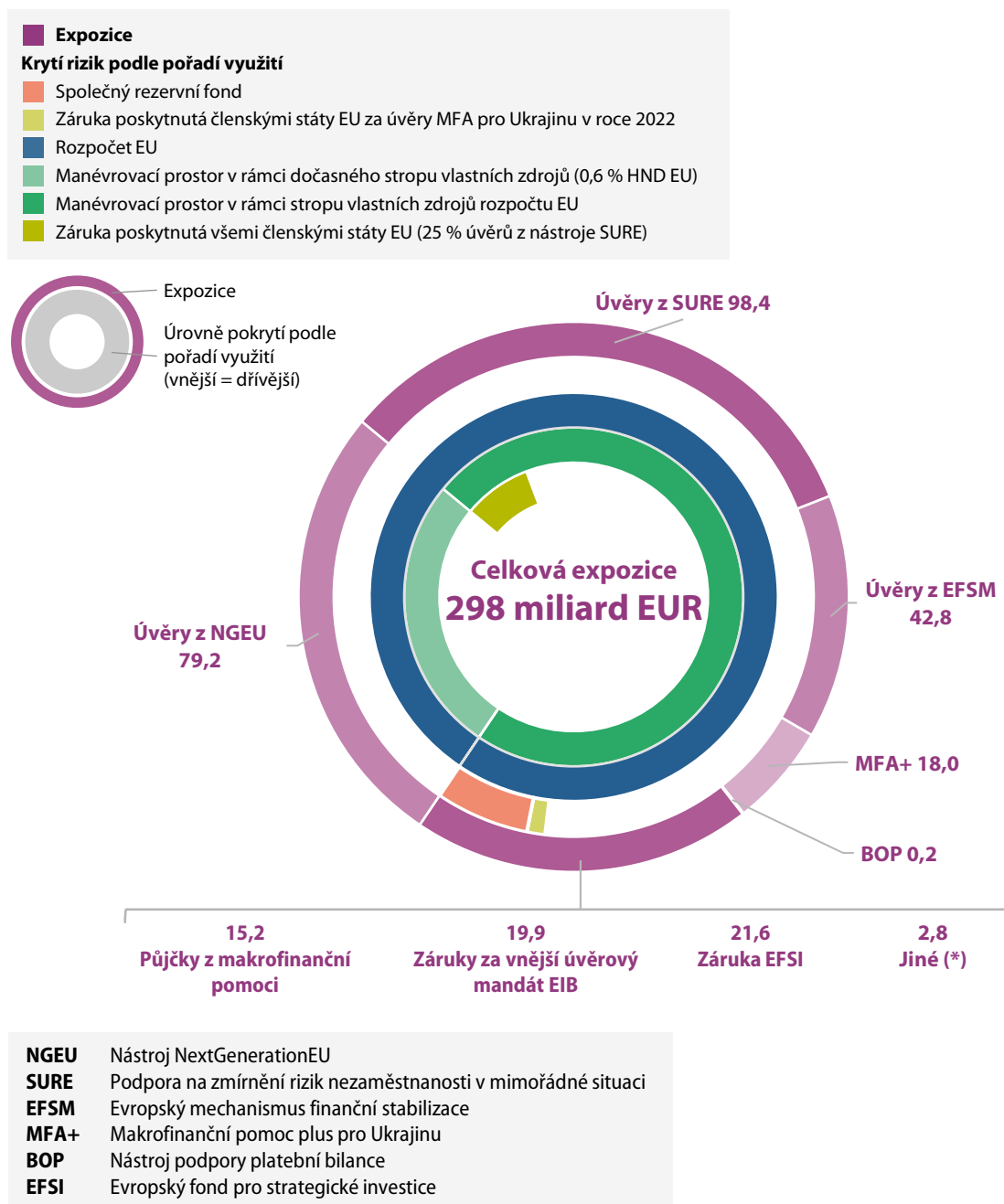
Zdroj: EÚD na základě konsolidovaných ročních účetních závěrek EU za období 2018–2023.

Expozice rozpočtu EU se v roce 2023 zvýšila a předpokládá se, že dále poroste

Expozice rozpočtu EU ze záruk z rozpočtu EU za výpůjčky na trhu a z podmíněných závazků z rozpočtových záruk činily na konci roku 2023 celkem 298,0 miliardy EUR, což představuje nárůst z 248,3 miliardy EUR na konci roku 2022. Podrobné členění expozice podle zdroje (znázorněné fialovou barvou) je uvedeno na [obrázku 13](#). Soustředné kruhy na obrázku zobrazují vrstvy pokrytí rizik, které představují různé úrovně pokrytí. Kruh přiléhající k expozici představuje první vrstvu pokrytí rizik, které bude požadováno. Následující kruhy směrem dovnitř označují další vrstvy pokrytí rizik.

Obrázek 13 – Celková expozice rozpočtu EU na konci roku 2023 podle jejího zdroje a krytí rizika

(v mld. EUR)

(*) Záruka Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD): 0,5 miliardy EUR, záruka programu InvestEU: 1,4 miliardy EUR, záruka Evropského fondu pro udržitelný rozvoj plus (EFSD+): 0,6 miliardy EUR, půjčky Euratomu: 0,3 miliardy EUR.

Zdroj: EÚD na základě konsolidované roční účetní závěrky EU za rok 2023 a platných právních předpisů.

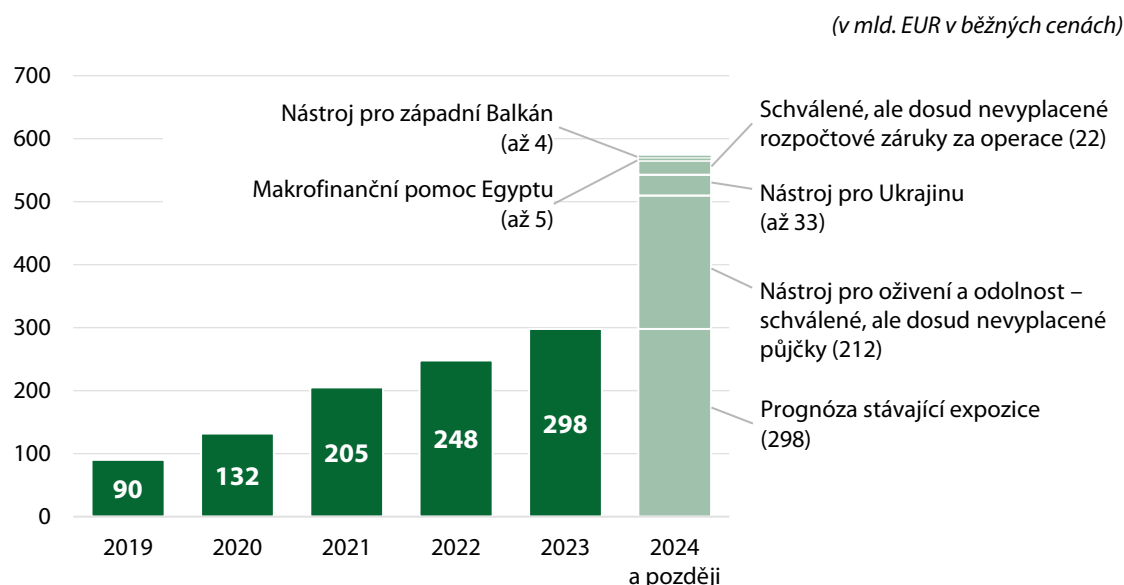
Zvýšení expozice rozpočtu EU v roce 2023 souviselo zejména s výpůjčkami na další úvěry z Nástroje pro oživení a odolnost poskytnuté členskými státním ve výši 34,1 miliardy EUR (2022: 27,2 miliardy EUR), z čehož 5,4 miliardy EUR bylo určeno na úvěry REPowerEU, a úvěry z makrofinanční pomoci plus Ukrajině ve výši 18,0 miliardy EUR. Expozice vůči podmíněným závazkům vyplývajícím z rozpočtových záruk se do konce roku 2023 zvýšila na 44,0 miliardy EUR, a to z 42,9 miliardy EUR na konci roku 2022. Důvodem bylo zejména více vyplacených prostředků na investice, které byly pokryty zárukou z programu InvestEU. V říjnu 2023 Komise odhadla, že dostupný manévrovací prostor na období 2024–2027 bude dostatečný k tomu, aby pokryl případné ztráty vyplývající ze závazků zajištěných manévrovacím prostorem.

Očekává se, že expozice rozpočtu EU v letech 2024 a 2025 oproti její výši na konci roku 2023 poroste, zejména v důsledku nových půjček z Nástroje pro oživení a odolnost. Komise podepsala s členskými státy do konce roku 2023 dohody o půjčce z Nástroje pro oživení a odolnost ve výši 290,9 miliardy EUR, z čehož 211,7 miliardy EUR dosud nebylo vyplaceno.

Normotvůrce EU zřídil počátkem roku 2024 Nástroj pro Ukrajinu. Úvěry až do výše 33 miliard EUR budou financovány z výpůjček na finančních trzích a kryty manévrovacím prostorem rozpočtu EU, jako je tomu v případě úvěrů z makrofinanční pomoci plus. Ve svém stanovisku k Nástroji pro Ukrajinu jsme zdůraznili, že tento přístup s sebou nese značná rizika pro rozpočet EU.

Na [obrázku 14](#) je uvedeno porovnání minulé a předpokládané expozice rozpočtu EU od roku 2019.

Obrázek 14 – Minulá a předpokládaná expozice rozpočtu EU

Pozn.: částky jsou uvedeny v nominální hodnotě.

Zdroj: EÚD na základě konsolidovaných ročních účetních závěrek EU za roky 2019 až 2023 a informací Komise.

Finanční rizika pro budoucí rozpočty EU nadále zvyšuje útočná válka Ruska proti Ukrajině

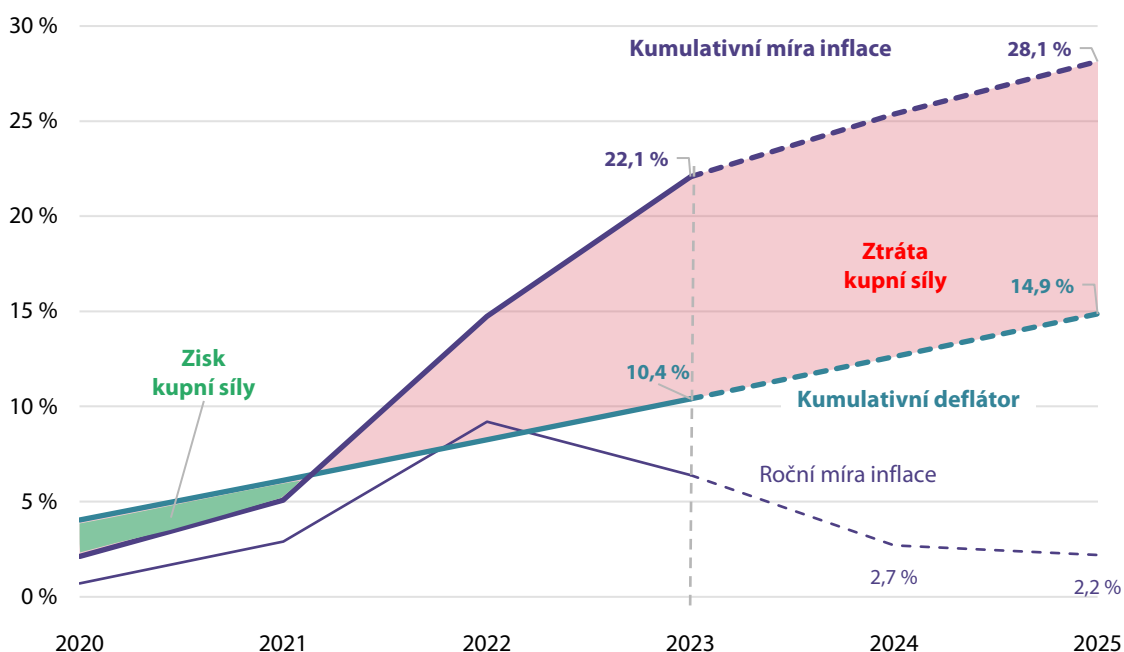
Expozice rozpočtu EU vůči Ukrajině vzrostla z 16 miliard EUR na konci roku 2022 na 33,7 miliardy EUR na konci roku 2023. Částka zahrnuje úvěry z makrofinanční pomoci plus ve výši 18 miliard EUR, úvěry z makrofinanční pomoci ve výši 11,6 miliardy EUR, úvěry Euratomu ve výši 0,3 miliardy EUR a rozpočtové záruky za nesplacené úvěry poskytnuté EIB a dalšími finančními institucemi ve výši 3,8 miliardy EUR. Komise zaúčtovala opravnou položku ve výši 8,8 miliardy EUR (2,2 miliardy EUR v roce 2022) na znehodnocení úvěrů poskytnutých Ukrajině z makrofinanční pomoci a makrofinanční pomoci plus, která odrážela očekávané ztráty za dobu trvání úvěrů.

V roce 2023 byla z makrofinanční pomoci plus poskytnuta Ukrajině podpora ve výši 18 miliard EUR ve formě vysoce zvýhodněných úvěrů, jejichž splácení by mělo začít v roce 2033 a trvat nejvýše 35 let. K úvěrům z makrofinanční pomoci plus se nemusí tvořit rezervy na pokrytí rizika nesplácení, protože úvěry jsou zaručeny manévrovacím prostorem rozpočtu EU. Zdůraznili jsme, že přenesení rizik případných dlužných splátek do budoucna by mohlo vyvolat tlak na budoucí rozpočty a potřeby plateb. Navíc dle našeho názoru Nástroj pro Ukrajinu, zřízený v roce 2024, aby poskytoval Ukrajině finanční podporu ve výši až 33 miliard EUR ve formě úvěrů na období 2024–2027, nevyžaduje tvorbu rezerv, a proto s sebou nese značná rizika pro rozpočet EU.

Rozpočet EU nadále ovlivňuje vysoká inflace z let 2022 a 2023

Na základě prognózy inflace vypracované Komisí odhadujeme, že rozpočet EU by do konce roku 2025 mohl ztratit přibližně 13 % své kupní síly, viz [obrázek 15](#).

Obrázek 15 – Změny kupní síly rozpočtu EU (2020–2025)

Zdroj: EÚD na základě Eurostatu a jarní hospodářské prognózy 2024 Komise.

Co doporučujeme

Aby se zmírnilo riziko zrušení závazků, doporučujeme Komisi pečlivě sledovat pokrok při výběru operací a v souvislosti s ohroženými programy přijmout nezbytná opatření.

*Chcete se dozvědět více? Úplné informace o našem auditu rozpočtového a finančního řízení jsou uvedeny v kapitole 2 naší **výroční zprávy za rok 2023**.*

Rozpočet EU a dosahování výsledků

Každoročně analyzujeme řadu aspektů souvisejících s výkonností, tedy s výsledky, jichž bylo pomocí rozpočtu EU, který plní Komise ve spolupráci s členskými státy, dosaženo. Letos jsou součástí naší analýzy:

- výsledky a klíčová sdělení z našich zvláštních zpráv o výkonnosti za rok 2023, jakož i související informace od Komise a rozpočtových a legislativních orgánů (Evropského parlamentu a Rady Evropské unie),
- jak Komise vykazovala výkonnost čtvrtého okruhu VFR „Migrace a správa hranic“ (naším cílem je to, aby se jednotlivé okruhy VFR, které prověřujeme, v následujících letech postupně střídal),
- provádění doporučení, která jsme předložili ve zprávě o výkonnosti rozpočtu EU za rok 2020,
- provádění doporučení, která jsme předložili ve zvláštních zprávách zveřejněných v roce 2020.

Klíčová sdělení z našich zvláštních zpráv o výkonnosti z roku 2023

Ve zvláštních zprávách se zabýváme tím, nakolik jsou při plnění rozpočtu EU uplatňovány zásady řádného finančního řízení. V roce 2023 jsme [zveřejnili](#) 29 zvláštních zpráv, které se zabývají mnoha výzvami, jimž EU čelí v různých výdajových oblastech a politikách. Naše kontrolované subjekty mají právo reagovat na naše připomínky. Naše zvláštní zprávy z roku 2023 obsahovaly 220 doporučení k mnoha různým tématům, která byla určena v převážné míře Komisi a z nichž bylo 85 % přijato v plném rozsahu.

Týkala se pěti strategických oblastí, jmenovitě reakce EU na oživení po krizi, zvyšování hospodářské konkurenceschopnosti EU ve prospěch všech občanů, odolnosti vůči hrozbám pro bezpečnost EU a dodržování evropských hodnot, kterými jsou svoboda, demokracie a právní stát, změny klimatu, životního prostředí a přírodních zdrojů a fiskálních politik a veřejných financí v EU (viz [tabulka 1](#)).

Tabulka 1 – Strategické oblasti EÚD, kterých se týkaly zvláštní zprávy v roce 2023

 <p>Reakce EU na oživení po krizi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ZZ 02/2023: Úprava pravidel politiky soudržnosti v reakci na pandemii COVID-19 ▪ ZZ 07/2023: Koncepce kontrolního systému Komise pro Nástroj pro oživení a odolnost ▪ ZZ 16/2023: Jak Komise spravuje dluh NGEU ▪ ZZ 26/2023: Rámec pro sledování výkonnosti Nástroje pro oživení a odolnost
 <p>Konkurenceschopnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ZZ 03/2023: Integrace vnitřního trhu s elektřinou ▪ ZZ 11/2023: Podpora EU určená na digitalizaci škol ▪ ZZ 13/2023: Oprávněné hospodářské subjekty ▪ ZZ 15/2023: Průmyslová politika EU v oblasti baterií ▪ ZZ 27/2023: Prověřování přímých zahraničních investic v EU
 <p>Odolnost a evropské hodnoty</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ZZ 01/2023: Nástroje usnadňující cestování v rámci EU během pandemie onemocnění COVID-19 ▪ ZZ 09/2023: Zajištění dodavatelských řetězců zemědělských produktů během pandemie onemocnění COVID-19 ▪ ZZ 10/2023: Přípravná akce zaměřená na obranný výzkum ▪ ZZ 14/2023: Programování Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa ▪ ZZ 20/2023: Podpora osob se zdravotním postižením ▪ ZZ 21/2023: Iniciativa Spotlight pro ukončení násilí páchaného na ženách a dívkách
 <p>Změna klimatu, životní prostředí a přírodní zdroje</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ZZ 04/2023: Globální aliance pro boj proti změně klimatu (+) ▪ SR 08/2023: Intermodální nákladní doprava ▪ ZZ 17/2023: Oběhové hospodářství ▪ ZZ 18/2023: Cíle EU v oblasti klimatu a energetiky ▪ ZZ 19/2023: Úsilí EU v oblasti udržitelného hospodaření s půdou ▪ ZZ 22/2023: Energie z mořských obnovitelných zdrojů v EU ▪ ZZ 23/2023: Restrukturalizace a výsadba vinic v EU ▪ ZZ 24/2023: Inteligentní města ▪ ZZ 25/2023: Politika EU v oblasti akvakultury ▪ ZZ 29/2023: Podpora EU pro udržitelná biopaliva v dopravě
 <p>Fiskální politiky a veřejné finance</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ZZ 05/2023: Finanční prostředí EU ▪ ZZ 06/2023: Střet zájmů ve výdajích EU na soudržnost a zemědělství ▪ ZZ 12/2023: Dohled EU nad úvěrovým rizikem bank ▪ ZZ 28/2023: Zadávání veřejných zakázek v EU

Zdroj: EÚD.

Výkonnost programů v okruhu VFR 4 „Migrace a správa hranic“

Abychom byli schopni poskytnout více informací o výkonnosti rozpočtu EU, analyzovali jsme v letošním roce dostupné informace o výkonnosti určitého vybraného okruhu VFR. Zaměřili jsme se na okruh 4 (Migrace a správa hranic) a na dva fondy: Azylový, migrační a integrační fond (AMIF) a Fond pro integrovanou správu hranic (IBMF), který se skládá z Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky a Nástroje pro finanční podporu vybavení pro celní kontroly. Úplnější informace o výkonnosti programů financovaných z určitého okruhu VFR jsou k dispozici na konci programového období a po jeho skončení. Zjistili jsme, že:

- stávající období VFR má kvalitnější rámec pro podávání zpráv o výkonnosti,
- o výkonnosti fondů AMIF a IBMF v současném období je dosud k dispozici jen málo informací, které naznačují, že jejich provádění zatím příliš nepokročilo,
- většina ukazatelů pro období 2014–2020 vykazuje dobrý pokrok v plnění příslušných cílových hodnot. Ukazatele však nutně nevyovídají o tom, nakolik financovaná opatření řešila potřeby. Dosud nejsou k dispozici dostatečné informace o celkových výsledcích programů, včetně jejich hospodárnosti a efektivnosti,
- klíčové ukazatele výkonnosti, kterým Komise věnovala pozornost ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti Fondu pro vnitřní bezpečnost – hranice a víza, byly ve srovnání s fondem AMIF méně vyvážené. Prohlášení o výkonnosti programů obsahovala přiměřená vysvětlení případů, kdy se cílových hodnot nepodařilo zcela dosáhnout, v oddíle „Program v kostce“ však Komise uvedla i očekávané budoucí výsledky.

Doporučujeme Komisi v oddílu „Program v kostce“, který je součástí prohlášení o výkonnosti programů, prezentovat skutečně dosažené výsledky, a nikoli výsledky potenciální, kterých může být dosaženo v budoucnu, a ve své výroční zprávě o řízení a výkonnosti uvést, které klíčové ukazatele výkonnosti byly založeny na jiných zdrojích, než jsou členskými státy předkládané výroční zprávy o provádění.

Kontrola opatření přijatých v návaznosti na doporučení, která jsme předložili ve zprávě o výkonnosti rozpočtu EU – stav ke konci roku 2020

Naše zpráva o výkonnosti rozpočtu EU za rozpočtový rok 2020 obsahovala pět doporučení, která byla určena Komisi a Komise je přijala. U tří z pěti doporučení, jejichž provádění jsme v rámci kontroly prověřovali, v době našeho přezkumu následných opatření ještě neuplynula lhůta k provedení. Ze zbývajících dvou doporučení Komise provedla jedno ve většině ohledů a druhé v některých ohledech.

Kontrola opatření v návaznosti na doporučení ve zvláštních zprávách z roku 2020

Každoročně přezkoumáváme, do jaké míry kontrolované subjekty realizovaly naše doporučení tři roky poté, co jsme je vydali. Letos jsme analyzovali 195 doporučení ze všech 26 zvláštních zpráv, které jsme zveřejnili v roce 2020. Z nich bylo 185 určeno Komisi a z těchto bylo sedm určeno Evropskému centru pro investiční poradenství, které funguje jako partnerství mezi Komisí a Evropskou investiční bankou. Zbývajících deset doporučení bylo určeno decentralizovaným agenturám EU a dalším subjektům a rovněž Evropskému úřadu pro výběr personálu. Zjistili jsme, že:

- o podíl doporučení, která kontrolované subjekty přijaly, zůstal vysoký a dosáhl 80 % plně přijatých a 13 % částečně přijatých doporučení,
- o podíl doporučení provedených v plném rozsahu nebo ve většině ohledů se lehce snížil ze 70 % na 68 %,
- o 68 % doporučení určených Komisi bylo provedeno v plném rozsahu nebo ve většině ohledů,
- o 78 % doporučení určených jiným kontrolovaným subjektům bylo provedeno v plném rozsahu nebo ve většině ohledů,
- o podíl doporučení provedených včas se zvýšil z 38 % na 52 %. Třebaže se dodržování lhůt pro realizaci opatření, která kontrolované subjekty přijaly v návaznosti na naše doporučení, zlepšilo, dosud se nevrátilo na úroveň před pandemií onemocnění covid,
- o nejvyšší míru přijetí, provádění a dodržování lhůt vykazují doporučení týkající se koncepce politik nebo programů.

*Chcete se dozvědět více? Úplné informace o našem auditu oblasti „Rozpočet EU a dosahování výsledků“ jsou uvedeny v kapitole 3 naší **výroční zprávy za rok 2023**.*

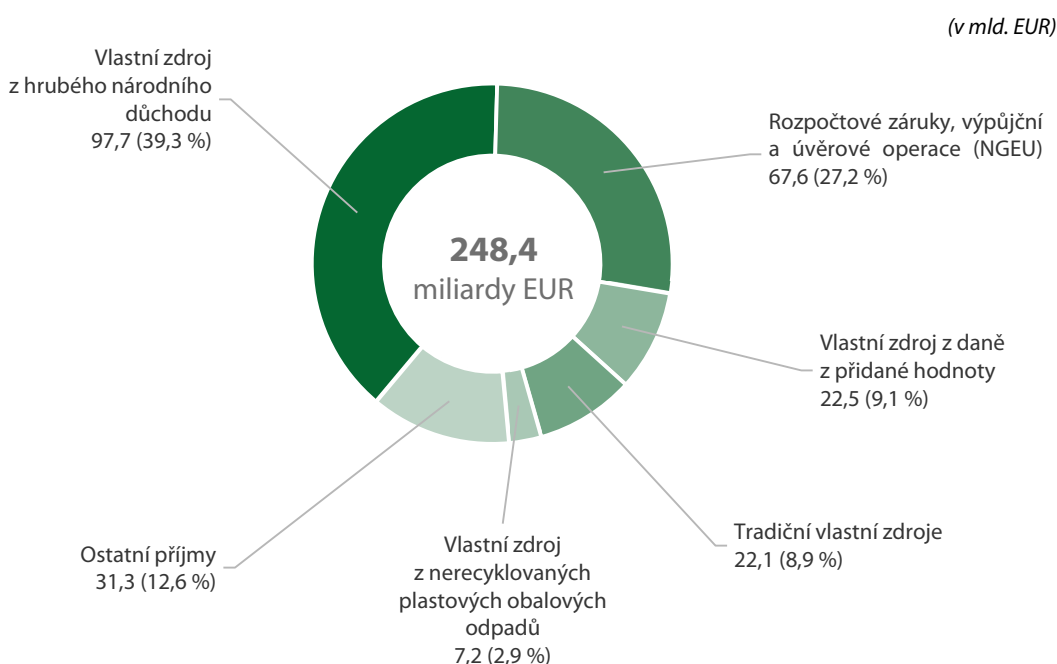
Příjmy

248,4 miliardy EUR

Co jsme kontrolovali

Náš audit se týkal příjmové strany rozpočtu EU, z níž se financují výdaje Evropské unie. Zkoumali jsme vybrané klíčové kontrolní systémy pro řízení vlastních zdrojů a vzorek příjmových operací.

Přehled za rok 2023 (*)

(*) Celková částka ve výši 248,4 miliardy EUR představuje skutečné rozpočtové příjmy EU. Částka 171,9 miliardy EUR ve výkazu finanční výkonnosti je vypočtena za použití akruálního účetnictví.

Zdroj: EÚD na základě údajů z konsolidované účetní závěrky Evropské unie za rok 2023.

V roce 2023 připadalo na příspěvky od členských států stanovené na základě hrubého národního důchodu (HND) 39 % příjmů EU, příjmy odvozené z daně z přidané hodnoty (DPH) činily 9 %. Tyto příspěvky se vyčísľují na základě makroekonomických statistik a odhadů poskytnutých členskými státy. Tradiční vlastní zdroje (TVZ) sestávající z dovozních cel vybíraných členskými státy jménem EU přispěly k příjmům EU dalšími 9 %.

Vlastní zdroj z nerecyklovaných plastových obalových odpadů představoval 3 % příjmů EU. Vypočítává se uplatněním jednotné sazby na hmotnost plastových obalových odpadů vyprodukovaných v každém členském státě.

Příjmy, z nichž se financuje NextGenerationEU a které se týkají vypůjčených částek, z nichž se poskytují nevratná finanční podpora členským státům, představovaly 27 % příjmů EU.

Co jsme zjistili

Kontrolovaná částka	Zatížena významnou (materiální) mírou chyb?
248,4 miliardy EUR	Ne – v roce 2023 bez zatížení významnou (materiální) mírou chyb

Z celkových důkazních informací vyplývá, že míra chyb v příjmových operacích nebyla významná (materiální). Systémy pro řízení příjmů, které jsme prověřovali, byly obecně účinné. Některé prvky pro řízení výhrad k HND a DPH, otevřené případy týkající se TVZ na straně Komise, klíčové vnitřní kontroly TVZ, které jsme v některých členských státech posuzovali, a systémy pro zajištění spolehlivosti a srovnatelnosti údajů pro výpočet vlastního zdroje z plastových obalových odpadů však byly účinné jen částečně.

Ověřování HND, které provádí Komise, je ovlivněno zpožděními na straně členských států, která vedou ke zpoždění Komise při ověřování poskytnutých informací a rušení výhrad. Zvyšuje to nejistotu ve vnitrostátních a unijních rozpočtech, pokud jde o příspěvek založený na HND. V případě výhrad k HND částečně řešených po uplynutí lhůty Komise neúčtovala úroky z prodlení. Členské státy tak ztratily motivaci k tomu, aby poskytly veškeré nezbytné informace k řešení výhrad ve stanovené lhůtě.

Počet výhrad k DPH i počet otevřených případů týkajících se TVZ se snížil, dlouhodobé nedostatky však přetrvávají. Nedostatky přetrvávají i v účtování a správě TVZ v členských státech.

Zaznamenali jsme nedostatky ve spolehlivosti a srovnatelnosti údajů použitých pro výpočet vlastního zdroje z plastových obalových odpadů. V naší zvláštní zprávě o tomto zdroji příjmů jsme upozornili na nedostatky v údajích použitých pro výpočet příspěvků členských států a chybějící jistotu, že plastové obalové odpady se skutečně recyklují.

Pokrok v provádění některých opatření akčního plánu v oblasti cel byl nedostatečný. Komise spojila značný počet opatření z tohoto akčního plánu s návrhem celní reformy, který dosud nebyl přijat. Podle našeho názoru bude několik ze zpožděných opatření možné uzavřít až poté, co budou uplatněna související ustanovení navrhované revize celního kodexu Unie (očekává se od roku 2028).

Zaznamenali jsme také nedostatečná následná opatření Komise týkající se toho, jak členské státy uplatňují kritéria finančních rizik a související normy. [Jak jsme již uvedli dříve](#), nedostatečná harmonizace těchto kritérií a norem v EU vytváří riziko pro celou celní unii, protože hospodářským subjektům stále umožňuje zaměřit se na místa vstupu do EU s nižší mírou kontrol.

Co doporučujeme

Komisi doporučujeme:

- nejsou-li výhrady k HND plně řešeny ve stanovené lhůtě, účtovat členským státům úroky z prodlení,
- ověřovat pokrok oznámený členskými státy a určit klíčové prvky kritérií finančních rizik a norem, které mají být uplatňovány.

Chcete se dozvědět více? Úplné informace o auditu příjmů EU jsou uvedeny v kapitole 4 naší [výroční zprávy za rok 2023](#).

Jednotný trh, inovace a digitální agenda

Celkem: 25,3 miliardy EUR (13,2 % výdajů z rozpočtu EU)

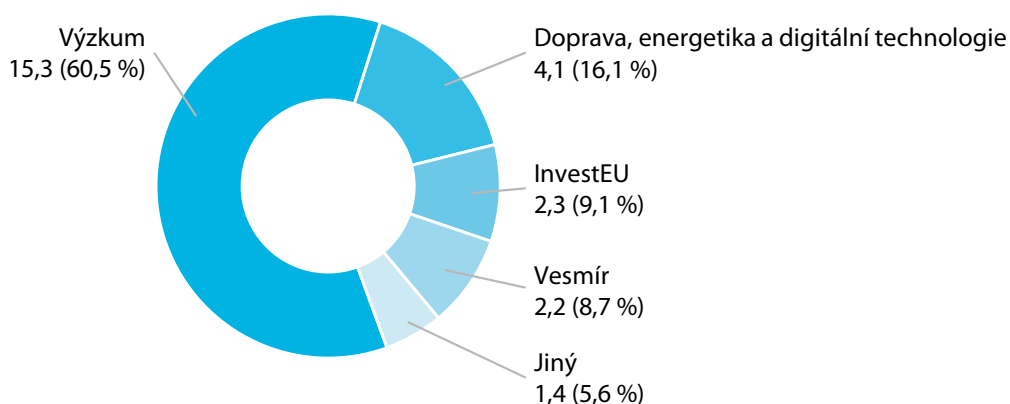
Co jsme kontrolovali

Programy financované v rámci okruhu „Jednotný trh, inovace a digitální agenda“ jsou různorodé a jejich cílem je financovat projekty, které mimo jiné přispívají k výzkumu a inovacím, rozvoji evropské infrastruktury v odvětví dopravy, energetiky a digitální technologie, sektoru komunikací, digitální transformaci a jednotnému trhu a politice pro oblast vesmíru. Hlavními programy v oblasti výzkumu a inovací jsou Horizont 2020 a jeho nástupnický program Horizont Evropa, ačkoli na ten zatím připadá jen velmi malá část našeho kontrolovaného základního souboru za rok 2023.

V tomto okruhu VFR se financují i velké infrastrukturní projekty, jako je Nástroj pro propojení Evropy a vesmírné programy, včetně programu Galileo, evropské služby pro pokrytí geostacionární navigací (EGNOS) a evropského programu monitorování Země Copernicus. Jeho součástí je rovněž fond InvestEU, který společně s programem Horizont Evropa může využívat dodatečné financování z nástroje na podporu oživení NextGenerationEU (NGEU).

Platby za rok 2023 a jejich rozdělení podle fondů

(v mld. EUR)

Zdroj: EÚD na základě údajů z konsolidované účetní závěrky Evropské unie za rok 2023.

V roce 2023 byla předmětem auditu v této oblasti částka ve výši 15,5 miliardy EUR. Většinu výdajů řídí přímo Komise, včetně řízení prováděného prostřednictvím výkonných agentur, a výdaje mají podobu grantů poskytovaných příjemcům ze soukromého nebo veřejného sektoru, kteří se projektů účastní. Komise poskytuje příjemcům po podpisu grantové dohody předběžné financování a následně proplácí náklady financované EU po odečtení předběžného financování. U vesmírných programů se většinou uplatňuje nepřímé řízení na základě pověřovacích dohod a dohod o přiznání příspěvku uzavřených Komisí a specializovanými prováděcími subjekty (jako například Evropskou kosmickou agenturou a Agenturou EU pro kosmický program). Finanční nástroje InvestEU provádí především Evropská investiční banka nebo Evropský investiční fond, které zase využívají finančních zprostředkovatelů.

Co jsme zjistili

Kontrolovaná částka	Zatížena významnou (materiální) mírou chyb?	Odhadovaná nejpravděpodobnější míra chyb
15,5 miliardy EUR	Ano	3,3 % (2022: 2,7 %)

Celkově odhadujeme, že míra chyb v oblasti „Jednotný trh, inovace a digitální agenda“ je významná (materiální). Ze 127 operací v roce 2023, jež jsme prověřovali, bylo 39 (31 %) zatíženo chybami.

Výdaje v rámci programu Horizont 2020 jsou i nadále vysoce rizikové a jsou hlavním zdrojem odhalených chyb. U 30 z 97 operací v oblasti výzkumu a inovací ve vzorku jsme zjistili vyčíslitelné chyby v důsledku nezpůsobilých nákladů včetně jedné chyby v programu Horizont Evropa. Představuje to 71 % námi odhadované míry chyb v tomto okruhu v roce 2023.

V případě ostatních programů a činností jsme zjistili vyčíslitelné chyby u dvou z 30 operací ve vzorku. V obou těchto případech šlo o operace Nástroje pro propojení Evropy. Jedna z těchto chyb se týká závažného porušení pravidel EU pro zadávání veřejných zakázek, v jehož důsledku byla zakázka udělena konsorciu, které nesplňovalo výběrová kritéria.

Po devíti letech provádění programu Horizont 2020 je i nadále významným zdrojem chyb ve výkazech nákladů výpočet osobních nákladů. Ze 30 operací zatížených vyčíslitelnými chybami v našem vzorku operací z oblasti výzkumu nebyla u 22, tedy více než 73 %, metodika výpočtu osobních nákladů uplatněna správně.

Další chyby v souvislosti s osobními náklady zahrnovaly nesprávný výpočet hodinových sazeb v programu Horizont 2020, nesprávný výpočet denních sazeb u grantů programu Horizont Evropa a porušení pravidla dvojího stropu. Zjistili jsme také chyby související s jinými nezpůsobilými přímými náklady.

Příklad několika chyb v jedné žádosti o proplacení nákladů

Příjemce, kterým byl mezivládní veřejný subjekt ve Francii, vykázal náklady na zaměstnance a další služby. V případě jednoho zaměstnance zahrnul příjemce do nákladů prémie, pro niž chyběl právní základ i podkladová dokumentace. V případě druhého zaměstnance příjemce uplatnil nesprávný počet produktivních hodin, což vedlo k nadměrně vysoké hodinové sazbě. Příjemce dále do vykázaných nákladů za další služby zahrnul i částky DPH, ačkoli jeho organizace má nárok na vrácení těchto částek správcem daně ve Francii.

Jednou ze strategií, jak povzbudit evropský výzkum, je zvýšit účast soukromého sektoru, zejména nových účastníků a malých a středních podniků. Malé a střední podniky se na vzorku podílely 11 % (14 ze 127 operací), ale připadalo na ně 25 % odhadované míry chyb. Kromě toho jsme zjistili chyby ve výkazech nákladů čtyř z 12 kontrolovaných nových účastníků, z nichž dva subjekty patřily do kategorie malých a středních podniků. Z těchto výsledků vyplývá, že malé a střední podniky a noví účastníci jsou k chybám náchylnější než ostatní příjemci, což byl závěr, který vyplynul z auditů Komise i z našich předchozích výročních zpráv.

System kontrol *ex ante* agentury CINEA uplatňovaný u grantů z Nástroje pro propojení Evropy v odvětví dopravy a energetiky

Za provádění programu Nástroj pro propojení Evropy (CEF) v oblasti dopravy a energetiky odpovídá Evropská výkonná agentura pro klima, infrastrukturu a životní prostředí (CINEA). V současné době probíhají dvě programová období, CEF1 (2014–2020) a CEF2 (2021–2027).

Přezkoumali jsme strategie kontrol *ex ante* pro CEF1 a CEF2 a to, zda došlo mezi strategiemi kontrol pro CEF1 a pro CEF2 ke zlepšení. Koncepce obou strategií vycházejí z řádné analýzy rizik a nesrovnalostí v minulosti. V určitých případech projektů CEF2 však CINEA neplánuje provádět žádné hloubkové kontroly zadávacích řízení. Domníváme se, že to může snížit úroveň jistoty, kterou kontroly *ex ante* přinášejí.

Způsoby výběru vzorku u strategií kontrol *ex ante* pro CEF1 i CEF2 se správným způsobem odrážejí v odpovídajících pokynech. Pokyny pro zadávací řízení však nejsou dostatečně podrobné, neboť nestanovují rozsah kontrol, které se mají u vzorků provádět.

Výroční zprávy Komise o činnosti a jiné správní mechanismy

Výroční zprávy o činnosti, které jsme prověřovali (výroční zpráva o činnosti GŘ RTD a agentury HADEA), odrážely informace dostupné v příslušném generálním ředitelství a agentuře a na základě těchto informací věrně popisovaly finanční řízení ve vztahu ke správnosti uskutečněných operací týkajících se výdajů okruhu 1 VFR.

Odhadovaná míra rizika při platbě uvedená ve výroční zprávě Komise o řízení a výkonnosti činí 1,4 %. Tento procentní podíl je na spodní hranici naší odhadované míry chyb a pod prahem významnosti (materiality). Podle našeho názoru je však tato míra navzdory opatřením, které Komise již uplatnila, i nadále podhodnocená.

Co doporučujeme

Komisi doporučujeme:

- zajistit u příjemců větší dodržování pravidel pro denní sazby,
- zajistit jasnost u dokumentů programu Horizont Evropa,
- dále rozpracovat pokyny pro kontroly *ex ante* týkající se zadávacích řízení na projekty CEF.

*Chcete se dozvědět více? Úplné informace o našem auditu výdajů EU na okruh „Jednotný trh, inovace a digitální agenda“ jsou uvedeny v kapitole 5 naší **výroční zprávy za rok 2023**.*

Soudržnost, odolnost a hodnoty

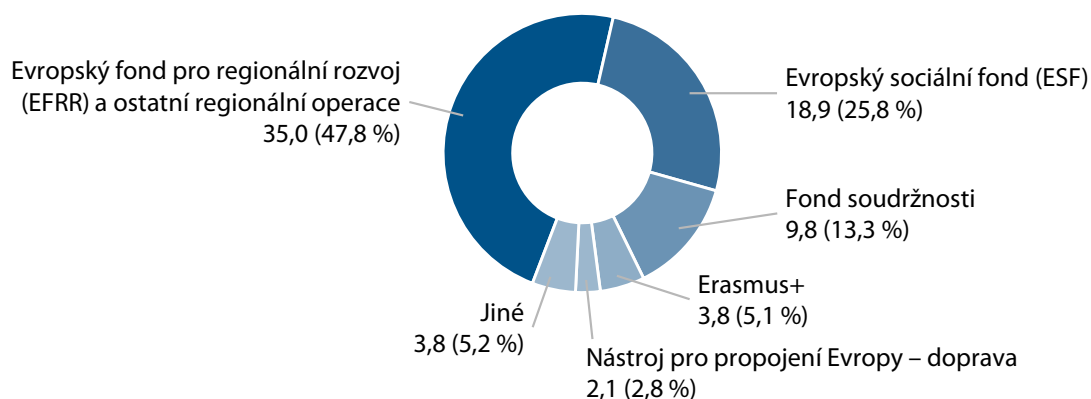
Celkem: 73,3 miliardy EUR (38,4 % výdajů z rozpočtu EU)

Co jsme kontrolovali

Výdaje v tomto okruhu se zaměřují na snižování rozdílů v rozvoji mezi jednotlivými členskými státy a regiony EU (podokruh 2a) a na opatření na podporu a ochranu hodnot EU, což přispívá k větší odolnosti EU vůči současným i budoucím výzvám (podokruh 2b).

Platby za rok 2023 a jejich rozdělení podle fondů

(v mld. EUR)

Zdroj: EÚD na základě údajů z konsolidované účetní závěrky Evropské unie za rok 2023.

Většina výdajů připadá na fondy politiky soudržnosti (EFRR, FS a ESF), u nichž Komise a členské státy řízení fondů sdílejí, přičemž konečnou odpovědnost za plnění rozpočtu EU nese Komise. Víceleté operační programy (OP) nebo opatření, z nichž se financují projekty, EU spolufinancuje. Klíčovou úlohu v rámci kontroly a získávání jistoty plní u výdajů na období 2014–2020 prováděných ve sdíleném řízení auditní orgány členských států. V Komisi odpovídá za provádění EFRR a FS Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku (GŘ REGIO) a za provádění ESF Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování (GŘ EMPL). Finanční prostředky EU na programy, které nespádají do sdíleného řízení, jsou řízeny buď přímo generálními ředitelstvími Komise, nebo nepřímo s podporou partnerských organizací nebo jiných orgánů.

Co jsme zjistili

Kontrolovaná částka	Zatížena významnou (materiální) mírou chyb?	Odhadovaná nejpravděpodobnější míra chyb
60,2 miliardy EUR	Ano	9,3 % (2022: 6,4 %)

Celkově odhadujeme, že míra chyb v okruhu „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ je významná (materiální).

Tento údaj vychází z našeho auditu 238 operací, při němž jsme zjistili a vyčíslili 49 chyb, které auditní orgány neodhalily nebo je dostatečně neopravily. Náš odhad rovněž zahrnuje zjištění auditních orgánů, které ve stejných operacích našly 52 chyb. Při sestavování našeho odhadu jsme zohlednili opravy provedené programovými orgány (celková hodnota 337 milionů EUR).

V tomto roce se náš odhad chyb pohybuje opět výrazně nad 2% prahem významnosti (materiality). Konstatujeme, že k dalšímu tlaku na správní orgány členských států přispělo několik faktorů, které zvýšily riziko související s jejich schopností zajistit správnost výdajů. Mezi tyto faktory patří poskytnutí významných dodatečných zdrojů REACT-EU a konečné datum 31. prosince 2023 pro období způsobilosti v oblasti soudržnosti 2014–2020, které se v posledních několika letech překrývá s obdobím způsobilosti Nástroje pro oživení a odolnost (RRF).

Nejvíce k naší odhadované míře chyb přispěly nezpůsobilé projekty.

Příklad projektu, který byl financován, ačkoli nebyl způsobilý

Soukromá společnost v České republice obdržela finanční prostředky z EFRR na pořízení nového vybavení IT. Cílem bylo zvýšit prodej a konkurenceschopnost. Výzva jako vylučovací kritérium vyžadovala, aby žádosti dostatečně popisovaly jednotlivé projektové položky a zdůvodňovaly jejich souvislost s činnostmi projektu.

Zjistili jsme, že společnost ve své projektové žádosti dostatečně nepopsala a neodůvodnila vybavení IT, které se mělo pořizovat. Kromě toho se většina vybavení přímo netýkala projektových činností ani nebyla v souladu s kritériem *hospodárnosti* projektu. Řídící orgán proto měl projektovou žádost vyloučit z financování. Tento projekt tedy považujeme za nezpůsobilý.

Kromě toho naše návštěva na místě odhalila, že část nově zakoupeného vybavení nebyla využívána příjemcem, ale jeho dceřinou společností, která neměla nárok na financování na základě výzvy vydané v rámci daného programu. Považujeme proto náklady související s vybavením použitým dceřinou společností za nezpůsobilé.

K námi odhadované míře chyb přispěly také ve velké míře nezpůsobilé náklady a porušování pravidel pro zadávání veřejných zakázek.

Příklad porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek

V Maďarsku obdrželo konsorcium tří subjektů (příjemce) *grant* na poskytování bezplatné právní pomoci v oblasti pracovního práva a jiných právních a podnikatelských otázek zaměstnancům a zaměstnavatelům.

Příjemce původně zahájil otevřené zadávací řízení, protože příslušná částka byla nad prahovou hodnotou EU. Vnitrostátní orgán pověřený kontrolou veřejných zakázek však dospěl k závěru, že jednání uchazečů mohlo vést k nezákonnému narušení hospodářské soutěže, a vydal proto k zadávacímu řízení negativní stanovisko. Příjemce následně rozdělil původní zakázku na řadu zakázek s menší hodnotou. Všechny tyto jednotlivé zakázky byly pod prahovou hodnotou stanovenou směrnicí EU o zadávání veřejných zakázek, a byly proto zadány postupem přímého udělování, a nikoliv v otevřeném zadávacím řízení. Příjemce zadal jednu z těchto zakázek uchazeči, u nějž bylo podezření, že byl v původním zadávacím řízení zapojen do tajné dohody.

Protože zadávací řízení neproběhlo v souladu se směrnicí EU o zadávání veřejných zakázek, považujeme výdaje související s těmito zakázkami za nezpůsobilé.

Posouzení práce auditních orgánů

Řídicí orgány jsou „první obrannou linií“. Jejich účinná kontrola je nezbytná pro zajištění souladu operací s právním rámcem i jejich *výkonnosti*. Výsledky našeho auditu za posledních sedm let ukazují, že tyto kontroly stále nejsou dostatečně účinné. Auditní orgány jsou „druhou obrannou linií“, která na základě vzorku ověřuje správnost výdajů, které řídicí orgány vykazaly Komisi. Tyto orgány musí být na řídicích orgánech funkčně nezávislé.

Posuzovali jsme práci 19 ze 116 auditních orgánů ve 13 členských státech a ve Spojeném království. Náš vzorek obsahoval 29 balíčků pro poskytnutí jistoty. S výjimkou čtyř případů vykazaly auditní orgány Komisi míru zbytkových chyb ve výši 2 % nebo nižší. S přihlédnutím k chybám zjištěným Komisí a k našim vlastním auditním zjištěním z naší kontroly letošního vzorku vyplynulo, že 2% míra zbytkových chyb byla překročena u 16 z 29 kontrolovaných balíčků pro poskytnutí jistoty.

V práci všech 19 auditních orgánů, které jsme kontrolovali, jsme zjistili různé druhy nedostatků. Podobně jako v roce 2022 měly tyto nedostatky dopad na více než polovinu operací, které jsme kontrolovali. Chyby, které jsme u těchto operací zjistili, mohly a měly být odhaleny auditními orgány při jejich kontrolách. To snižuje rozsah, v němž se Komise může na výsledky jejich práce spolehnout.

Přetrvávající nedostatky v systémech řízení a kontroly

S přihlédnutím k výsledkům vlastních auditů Komise a k našim výsledkům v podobě 49 chyb, které zůstaly neodhaleny, a dále k četným nedostatkům v práci auditních orgánů jsme dospěli k závěru, že na konci období způsobilosti (31. prosince 2023) nefungovaly řídicí kontrolní systémy některých členských států účinně. Jelikož Komise – jako „třetí obranná linie“ – se ve svém posouzení opírá pouze o kontroly s omezenou spolehlivostí realizované na vnitrostátní úrovni, má to dopad i na spolehlivost měř chyb, které sama vykazuje. Znamená to, že Komise i členské státy mohou způsob provádění kontrol výdajů na soudržnost ještě zlepšit.

Uzavírání programů na období 2007–2013 a 2014–2020

V případě uzávěrky období 2007–2013 zůstal na konci roku 2023 ještě plně otevřený jeden program spadající pod GR REGIO a tři programy spadající pod GR EMPL.

V souvislosti s uzávěrkou programového období 2014–2020 panuje nejistota. Období způsobilosti pro výdaje na soudržnost probíhá od 1. ledna 2014 do 31. prosince 2023 a lhůta pro předložení konečného výkazu výdajů členskými státy byla nedávno prodloužena na polovinu roku 2025. Uzavření programů na programové období 2014–2020 bude vycházet výhradně z dokumentů týkajících se posledního účetního roku a závěrečné zprávy o provádění. Komise v roce 2023 vykazala dva operační programy na období 2014–2020 jako uzavřené. Zjistili jsme však, že v roce 2024 v obou případech stále probíhala komunikace o zúčtování schválených částek.

Co doporučujeme

Komisi doporučujeme:

- o včas provést následnou kontrolu všech nedostatků v řídicích a kontrolních systémech členských států, které jsme zjistili a o nichž jsme informovali v souvislosti s naším prohlášením o věrohodnosti za končící období 2014–2020,
- o spolu s auditními orgány určit klíčové získané poznatky a uplatnit je na mechanismy pro období 2021–2027 a sdělit potřebná opatření a přínosné osvědčené postupy programovým orgánům členských států,
- o zavést harmonizovaný přístup k řešení nesrovnalostí při zadávání veřejných zakázek u projektů financovaných v rámci přímého i sdíleného řízení, jako jsou projekty financované z Nástroje pro propojení Evropy nebo z EFRR. Nesrovnalosti vyplývající z porušení stejných právních ustanovení by měly být posuzovány týměž způsobem a vést k téže míře oprav,
- o zajistit, aby členské státy zavedly postup pro systematickou kontrolu plnění smluvních závazků po platbě, na jejichž základě se příjemce zavázal k dosažení ukazatelů výkonnosti spojených s akcemi prováděnými po provedení projektu,
- o vypracovat podrobné postupy uzávěrky, které se budou zabývat riziky zjištěnými v našich výročních zprávách, a to tak, že zřídí systém pro monitorování uzávěrky, aby sledovala stav všech operačních programů na období 2014–2020, částky skutečně uzavřené během roku a uzavřené celkově, stále otevřené částky a dosud neuzavřená opatření, a uvede tyto informace ve výročních zprávách o činnosti. Tyto informace o uzávěrkách za období 2014–2020 by měly rovněž zahrnovat zrušení závazků ke zbývajícím prostředkům na účtech Komise.

*Chcete se dozvědět více? Úplné informace o našem auditu výdajů EU na okruh „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ jsou uvedeny v kapitole 6 naší **výroční zprávy za rok 2023**.*

Přírodní zdroje

Celkem: 59,5 miliardy EUR (31,1 % výdajů z rozpočtu EU)

Co jsme kontrolovali

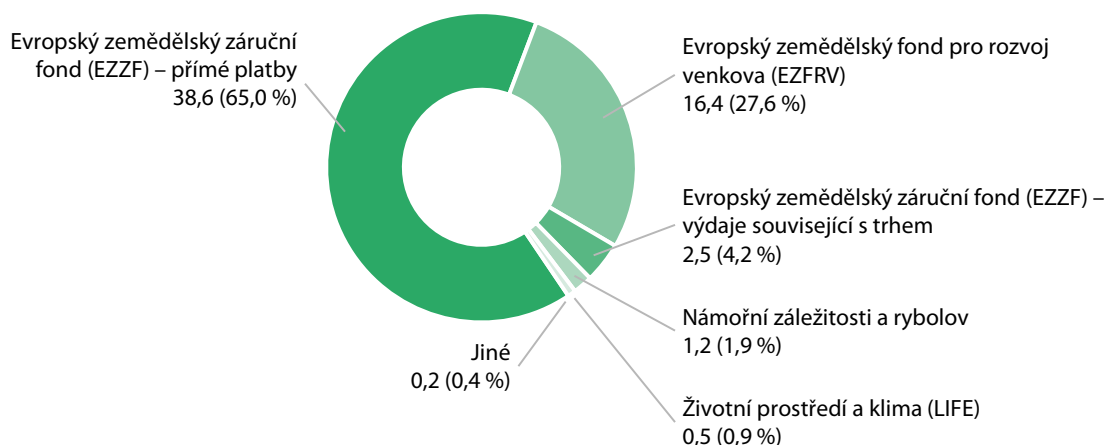
Do této výdajové oblasti patří společná zemědělská politika (SZP), společná rybářská politika a část výdajů EU na životní prostředí a opatření v oblasti klimatu.

V okruhu „Přírodní zdroje a životní prostředí“ připadá 97 % výdajů EU na zemědělství a rozvoj venkova. Tyto výdaje se provádějí prostřednictvím SZP, která má tři obecné cíle:

- životaschopnou produkci potravin se zaměřením na příjmy v zemědělství, zemědělskou produktivitu a cenovou stabilitu,
- udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu se zaměřením na emise skleníkových plynů, biologickou rozmanitost, půdu a vodu,
- vyvážený územní rozvoj.

Platby za rok 2023 a jejich rozdělení podle fondů

(v miliardách EUR)

Zdroj: EÚD na základě údajů z konsolidované účetní závěrky Evropské unie za rok 2023.

Ačkoli konečnou odpovědnost za SZP má Komise (Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (GŘ AGRI)), její řízení sdílí s platebními agenturami v členských státech. Od roku 2015 vydávají nezávislé certifikační subjekty v členských státech každý rok výrok o legalitě a správnosti výdajů platebních agentur.

Tento okruh VFR se rovněž vztahuje na výdaje EU na námořní a rybářskou politiku financovanou Evropským námořním a rybářským fondem (ENRF), jenž spadá do působnosti Generálního ředitelství pro námořní záležitosti a rybolov (GŘ MARE), a na program LIFE pro životní prostředí a oblast klimatu, který spadá do působnosti Generálního ředitelství pro životní prostředí (GŘ ENV), Generálního ředitelství pro oblast klimatu (GŘ CLIMA) a Generálního ředitelství pro energetiku (GŘ ENER).

Co jsme zjistili

Kontrolovaná částka	Zatížena významnou (materiální) mírou chyb?	Odhadovaná nejpravděpodobnější míra chyb
58,6 miliardy EUR	Ano	2,2 % (2022: 2,2 %)

Celkově odhadujeme, že míra chyb v okruhu 3 víceletého finančního rámce je významná (materiální).

Ze 218 operací, které jsme kontrolovali, 56 (26 %) obsahovalo chyby. Na základě 37 chyb, které jsme vyčíslili, odhadujeme míru chyb v okruhu 3 VFR na 2,2 %.

Z našich výsledků vyplývá, že míra chyb nebyla významná (materiální) u přímých plateb, které představují 66 % plateb v tomto okruhu víceletého finančního rámce, zatímco u ostatních výdajových oblastí jako celku (rozvoj venkova, tržní opatření, námořní záležitosti, rybolov, životní prostředí a klimatická opatření), na něž připadá v rámci tohoto okruhu 34 % plateb, byla míra chyb stále významná (materiální).

Ze všech zjištěných vyčíslitelných chyb jich nejvíce připadlo na operace rozvoje venkova (16). Zjistili jsme 15 vyčíslitelných chyb v přímých platbách, tři v tržních opatřeních a tři ve výdajích, které nespádají do SZP. Hlavním zdrojem odhadované míry chyb byla nezpůsobilost příjemců, činností, projektů nebo výdajů.

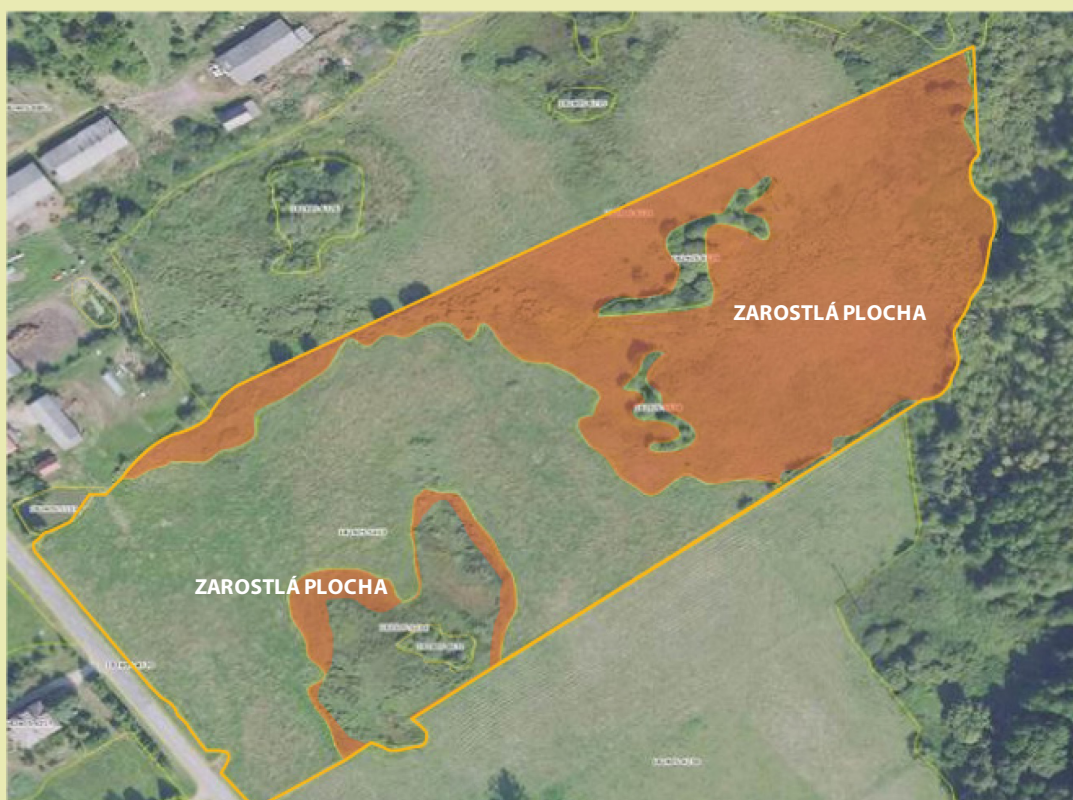
Orgány členských států a Komise uplatnily nápravná opatření, která měla přímý dopad na 39 operací, jež jsme vybrali do vzorku. Tato opatření byla pro naše výpočty relevantní, neboť snížila náš odhad míry chyb pro tuto kapitolu o 0,5 procentního bodu. V 30 případech vyčíslitelných chyb měly orgány členských států a Komise dostatek informací k tomu, aby těmto chybám předešly, odhalily je a před schválením výdajů je napravily. Pokud by orgány členských států a Komise řádně využily všechny informace, které měly k dispozici, odhadovaná míra chyb by u této kapitoly byla o 1,0 procentního bodu nižší.

Přímé platby

V 88 testovaných operacích přímých plateb jsme zjistili 15 vyčíslitelných chyb, osm z nich vzniklo, protože zemědělci nadhodnotili způsobilou plochu zemědělské půdy nebo nesprávně vypočetli platby. V jednom případě příjemce obešel limit maximální výše poskytované podpory založením několika společností, díky kterým mohl podat více žádostí o podporu EU.

Příklad vykázání nadhodnocené způsobilé plochy

V případě jednoho litevského příjemce byla způsobilá plocha jeho zemědělského podniku stanovena na 15,02 ha. Během návštěvy na místě jsme potvrdili zjištěnou plochu s výjimkou jednoho pozemku, kde příjemce nesplňoval minimální požadavky, neboť jedna část pozemku byla pokryta přerostlou a nežádoucí vegetací. Výsledkem měření bylo snížení způsobilé plochy pozemku o 1,64 ha, což představuje vyčíslitelnou chybu přesahující 10 % celkové výměry plochy zemědělského podniku. Letecká fotografie znázorňuje zarostlou plochu pozemku, kterou jsme našli při návštěvě na místě.

Rozvoj venkova, tržní opatření a jiné platby

Prověřovali jsme:

- 59 plateb v oblasti rozvoje venkova, které byly vázané na plochu nebo počet zvířat podle údajů vykázaných zemědělci, včetně plateb za plnění specifických agroenvironmentálně-klimatických závazků, vyrovnávacích plateb na ekologické zemědělství, plateb vyplácených zemědělcům hospodařícím v oblastech s přírodním omezením a vyrovnávacích plateb na zemědělské činnosti v chráněných oblastech sítě Natura 2000. Z nich 19 obsahovalo chyby, z toho 13 bylo vyčíslitelných a z nich se osm týkalo vykázání nadměrné způsobilé plochy,

- 49 plateb na investiční projekty v rámci rozvoje venkova, jako jsou investice do hmotného majetku, podpora při zahájení podnikatelské činnosti pro mladé zemědělce a řízení rizik (pojištění). Vyčíslili jsme chyby ve třech platbách, které vznikly, protože příjemci vykazali výdaje nebo činnosti, jež nesplňovaly podmínky způsobilosti,
- 14 operací tržních opatření, v nichž jsme zjistili tři případy, v nichž platební agentury proplatily nezpůsobilé náklady,
- osm operací v oblasti námořních záležitostí, rybolovu a životního prostředí a opatření v oblasti klimatu, v nichž jsme zjistili tři vyčíslitelné chyby v operacích podléhajících přímému řízení v rámci programu LIFE pro životní prostředí a oblast klimatu.

Příklad podpory ekologického pěstování oliv

Ve Španělsku požádal malý producent oliv o podporu v rámci opatření pro rozvoj venkova č. 11 určeného na ekologické zemědělství. Podpora umožnila producentovi zachovat olivové háje s velmi starými olivovníky a produkovat olivy bez hnojiva nebo pesticidů na svažitéch pozemcích, kde nebylo možné mechanizovat sklizeň oliv. Během našeho auditu jsme potvrdili, že příjemce splnil podmínky způsobilosti. Fotografie zobrazuje jeden z olivových hájů.

Shromážděné informace o nových systémech vykazování výkonnosti SZP

Zavedení výročních zpráv o výkonnosti je klíčovým prvkem nového, na výkonnosti založeného modelu provádění SZP na období 2023–2027. Podle pravidel způsobilosti pro podporu EU musí výdajům platebních agentur vykázaným podle jejich strategických plánů SZP odpovídat příslušný vykázaný výstup. Komise kontroluje soulad mezi vykázanými výdaji a výstupy. Zkoumali jsme pokrok, kterého dosáhly platební agentury Bulharska, Chorvatska a Řecka při vypracování výročních zpráv o výkonnosti, a způsob, jakým uplatňují své systémy pro vypracování těchto zpráv.

Výroční zprávy o činnosti a jiné správní mechanismy

GŘ AGRI s přihlédnutím k práci certifikačních orgánů a vlastním auditům vypočítalo „odhad rizikové částky při platbě“ na 1 064 milionů EUR, tj. přibližně 1,9 % celkových výdajů na SZP v roce 2023. U přímých plateb činí podle odhadů GŘ AGRI riziko při platbě (upravená míra chyb) asi 1,5 %, v případě opatření na rozvoj venkova 2,8 % a u tržních opatření 2,3 %.

V omezeném rozsahu jsme také přezkoumali informace o správnosti uvedené ve výroční zprávě o činnosti GŘ ENV. Zjistili jsme, že metodika výpočtu rizika při platbě a při uzávěrce pro GŘ AGRI a GŘ ENV byla v souladu s pokyny Komise.

Odhad Komise týkající se rizika při platbě pro „Přírodní zdroje“ uvedený v její výroční zprávě o řízení a výkonnosti činí 1,9 %.

Co doporučujeme

S ohledem na odpovědnost členských států poskytovat podporu příjmu těm, kteří ji nejvíce potřebují, doporučujeme Komisi prozkoumat účinnost opatření členských států k omezení přímých plateb velkým zemědělským podnikům.

*Chcete se dozvědět více? Úplné informace o auditu výdajů EU na okruh „Přírodní zdroje“ jsou uvedeny v kapitole 7 naší **výroční zprávy za rok 2023**.*

Migrace a správa hranic, bezpečnost a obrana

Celkem: 4,1 miliardy EUR (2,1 % výdajů z rozpočtu EU)

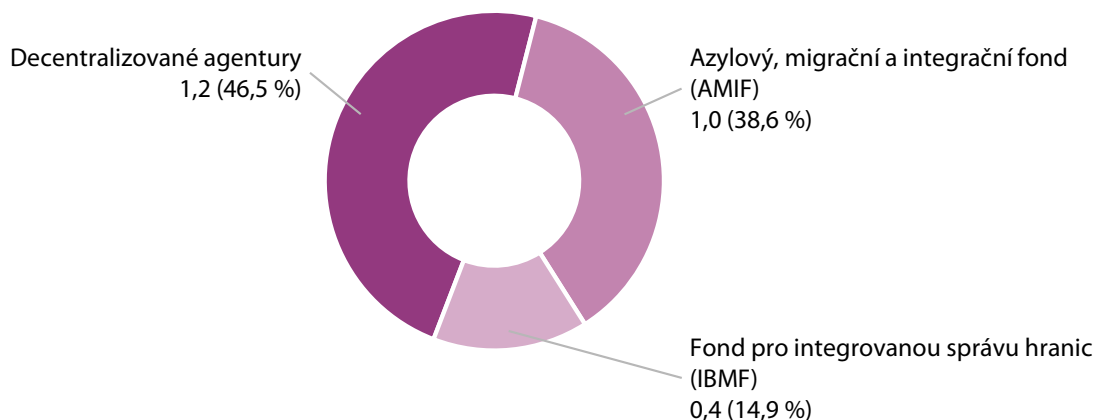
Co jsme kontrolovali

Vzhledem k rostoucímu významu migrace a správy hranic v posledních letech vytvořila Evropská unie ve VFR na období 2021–2027 speciálně pro tyto oblasti politiky vlastní okruh 4.

Důležitá část výdajů v tomto okruhu v roce 2023 se stále týkala dokončení projektů a programů z víceletého finančního rámce na období 2014–2020.

Migrace a správa hranic: platby za rok 2023 a jejich rozdělení podle fondů

(v mld. EUR)

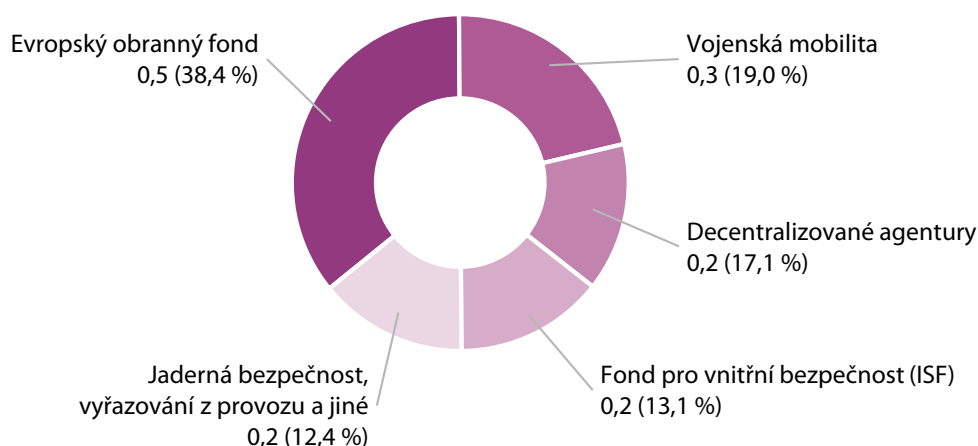
Zdroj: EÚD na základě údajů z konsolidované účetní závěrky EU za rok 2023.

Většina výdajů tak souvisí s ukončením činnosti *Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF)* na období 2014–2020 a dokončením financování z *Fondu pro vnitřní bezpečnost – hranice a víza (ISF-BV)*. Tyto fondy z období 2014–2020 byly ve VFR na období 2021–2027 nahrazeny novým fondem AMIF a *nástrojem pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (BMVI)*, který je součástí *Fondu pro integrovanou správu hranic*.

Další významnou výdajovou oblastí okruhu 4 je financování *decentralizovaných agentur (Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex), Agentury Evropské unie pro otázky azylu (EUAA) a Agentury Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (eu-LISA))*.

Bezpečnost a obrana: platby za rok 2023 a jejich rozdělení podle fondů

(v mld. EUR)

Zdroj: EÚD na základě údajů z konsolidované účetní závěrky EU za rok 2023.

Ve VFR na období 2021–2027 je na bezpečnost a obranu zaměřen okruh 5. Složka „bezpečnost“ zahrnuje financování z Fondu pro vnitřní bezpečnost (ISF) na období 2021–2027 a dokončení projektů a programů financovaných z Fondu pro vnitřní bezpečnost – policie (ISF-P) na období 2014–2020, které v roce 2023 tvořily významnou část výdajů v této oblasti. Do této složky patří také financování vyřazování jaderných zařízení z provozu v Bulharsku, Litvě a na Slovensku a financování decentralizovaných agentur EU v oblasti bezpečnosti ([Agentury Evropské unie pro drogy \(EUDA\)](#), [Agentury Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva \(Europol\)](#) a [Agentury Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva \(CEPOL\)](#)). Složka „obrana“ zahrnuje Evropský obranný fond, z něhož jsou podporovány kooperativní obranné projekty ve všech fázích výzkumu a vývoje. Ze složky se rovněž podporuje vojenská mobilita prostřednictvím zvláštního rozpočtu v rámci Nástroje pro propojení Evropy, který se týká přizpůsobování transevropské dopravní sítě pro účely civilně-vojenského dvojího užití.

Řízení většiny prostředků z fondů AMIF a ISF na období 2014–2020 a většiny finančních prostředků z AMIF, BMVI a ISF na období 2021–2027 sdílí členské státy (nebo země přidružené k Schengenu) s Generálním ředitelstvím Komise pro migraci a vnitřní věci (GŘ HOME). V rámci tohoto typu řízení provádějí členské státy víceleté národní programy, které schválila Komise.

Co jsme zjistili

Správnost operací

Ze 23 operací, které jsme kontrolovali, bylo sedm zatíženo chybami. Vyčíslili jsme čtyři chyby, které měly finanční dopad na částky účtované na vrub rozpočtu EU. Tyto chyby se týkaly nezpůsobitelných výdajů, chybějící dokumentace a nedostatků v zadávání veřejných zakázek.

Zjistili jsme také deset případů nesouladu s právními a finančními předpisy v sedmi operacích (které však neměly na rozpočet EU přímý finanční dopad). Týkaly se například nedostatků v řízeních o udělení grantu, zadávání veřejných zakázek a nedodržení technických parametrů způsobilosti.

Zjistili jsme také, že tři operace neodpovídaly zásadě řádného finančního řízení, i když nebyly zatíženy chybami souvisejícími se správností. Týkaly se problémů s proplácením daně z přidané hodnoty veřejným subjektům a chybějícího objektivního základu pro uplatnění příplatků ke mzdě.

Prověrka prvků vnitřních kontrolních systémů

Posuzovali jsme, jak GŘ HOME ustavilo tematické nástroje na období VFR 2021–2027 a provedli jsme přepočty přidělení a vah pro rozdělení finančních prostředků určených na vnitrostátní programy členských států v rámci AMIF, BMVI a ISF. Potvrdili jsme, že způsob, jakým GŘ HOME ustavilo tematické nástroje a uplatňovalo metodiku pro přidělování prostředků, byl v souladu s požadavky příslušných nařízeních.

Posuzovali jsme rovněž podporu a pokyny, které poskytovalo GŘ HOME orgánům členských států při přechodu fondů AMIF, BMVI a ISF na nová nařízení o společných ustanoveních ve VFR na období 2021–2027. Pět vybraných členských států (Německo a Francie v případě AMIF, Maďarsko a Polsko v případě BMVI a Lotyšsko v případě ISF) v době auditu již dokončilo popis systému řízení a kontroly a většina z nich dokončovala svou auditní strategii (jeden ji již dokončil). Pět navštívených členských států hodlalo předložit Komisi svou první roční účetní závěrku za AMIF, BMVI a ISF nejdříve v roce 2024. Pět dotyčných auditních orgánů soudilo, že podpora, kterou GŘ HOME členským státům poskytuje, je uspokojivá. V přípravách na provádění fondů AMIF, BMVI a ISF v období 2021–2027 dosáhly přiměřeného pokroku.

Výroční zprávy o činnosti a jiné správní mechanismy

Za rozpočtový rok 2023 jsme přezkoumávali výroční zprávu o činnosti GŘ HOME. Naše analýza se zaměřila na to, zda GŘ HOME ve své výroční zprávě o činnosti předložilo informace o správnosti v souladu s pokyny Komise a zda byly tyto informace v souladu s poznatky, které jsme získali v průběhu našich auditů. Nenalezli jsme žádné informace, které by odporovaly našim zjištěním.

Přezkoumali jsme odhady rizika při platbě a při uzávěrcě vypracované GŘ HOME. Zjistili jsme, že tyto odhady byly vypočítány v souladu s interní metodikou a byly ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti správně vykázány.

Co doporučujeme

Komisi doporučujeme:

- poskytnout členským státům další pokyny k platným pravidlům,
- ověřovat před poskytnutím grantů technické aspekty projektů.

*Chcete se dozvědět více? Úplné informace o našem auditu výdajů EU na okruh „Migrace a správa hranic, Bezpečnost a obrana“ jsou uvedeny v kapitole 8 naší **výroční zprávy za rok 2023**.*

Sousedství a svět

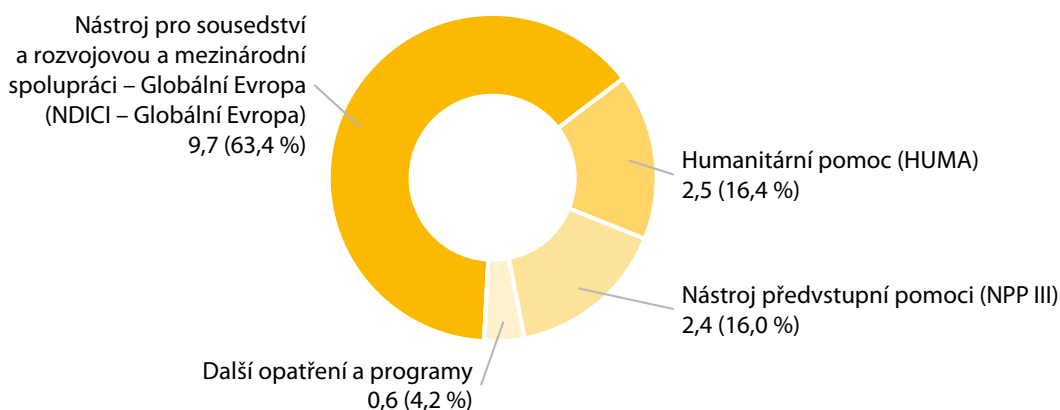
Celkem: 15,2 miliardy EUR (7,9 % výdajů z rozpočtu EU)

Co jsme kontrolovali

Součástí této výdajové oblasti je několik nástrojů financování. Jsou jimi zejména Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa („NDICI – Globální Evropa“) a Nástroj předvstupní pomoci. Výdajová oblast zahrnuje i rozpočet na humanitární pomoc.

Platby za rok 2023 a jejich rozdělení podle fondů

(v mld. EUR)

Zdroj: EÚD na základě údajů z konsolidované účetní závěrky Evropské unie za rok 2023.

Obecným cílem nástroje NDICI – Globální Evropa je prosazovat a podporovat hodnoty, zásady a základní zájmy EU na celém světě a napomáhat při prosazování multilateralismu a silnějšího partnerství se třetími zeměmi. Ve srovnání s VFR na období 2014–2020 tento nástroj odráží dvě hlavní změny ve způsobu, jakým EU financuje vnější činnost (zahraniční politiku):

- o spolupráce s africkými, karibskými a tichomořskými partnerskými zeměmi, která byla předtím financována z evropských rozvojových fondů, nyní přešla pod souhrnný rozpočet EU,
- o tato spolupráce a politika sousedství EU jsou nyní financovány v rámci stejného nástroje NDICI – Globální Evropa, přičemž u obou typů podpory jsou zachovány jejich specifické prvky.

Obecným cílem Nástroje předvstupní pomoci je podporovat země, které jsou příjemci prostředků, při zavádění a realizaci reforem, které jsou s výhledem na členství v Unii vyžadovány pro dosažení souladu s jejími hodnotami. Reformy tak zároveň přispívají ke stabilitě, bezpečnosti a prosperitě těchto zemí. EU poskytuje lidem zasaženým přírodní nebo člověkem způsobenou katastrofou také humanitární pomoc, a to na základě potřeb a se zvláštním zaměřením na nejzranitelnější osoby.

K hlavním generálním ředitelstvím, která se podílejí na provádění vnější činnosti EU, patří Generální ředitelství pro politiku sousedství a jednání o rozšíření (GŘ NEAR), Generální ředitelství pro mezinárodní partnerství (GŘ INTPA), Generální ředitelství pro evropskou civilní ochranu a operace humanitární pomoci (GŘ ECHO) a Služba nástrojů zahraniční politiky (FPI).

V roce 2023 činily platby v okruhu „Sousedství a svět“ 15,2 miliardy EUR (předběžné financování, průběžné a konečné platby), přičemž byly vyplaceny prostřednictvím několika nástrojů a forem poskytování podpory, jako je například financování zakázek na stavební práce, dodávky a služby, dále grantů, zvláštních úvěrů, úvěrových záruk a finanční podpory, rozpočtové podpory a jiných cílených forem rozpočtové pomoci ve třetích zemích.

Co jsme zjistili

Navzdory omezené velikosti vzorku potvrzují výsledky našeho auditu, že je riziko chyb v tomto okruhu VFR vysoké. Ze 72 operací, které jsme kontrolovali, bylo 37 (51,4 %) zatíženo chybami. Vyčíslili jsme 31 chyb, které měly finanční dopad na částky účtované na vrub rozpočtu EU. Týkaly se nezpůsobilých příjemců, nezpůsobilých nákladů, výdajů, které příjemcům nevznikly, a zadávání veřejných zakázek.

Příklad: plněním rozpočtu byl pověřen nezpůsobilý příjemce

Kontrolovali jsme fakturu v hodnotě 3,5 milionu EUR vystavenou na základě pověřovací dohody s prováděcím partnerem posuzovaným podle pilířů. Prováděcí partner po podpisu dohody dále pověřil celou realizaci soukromou společností registrovanou podle vnitrostátního práva členského státu EU. Tato společnost nebyla schopna prokázat své poslání veřejné služby, a tudíž ani způsobilost absolvovat posouzení podle pilířů a spravovat jménem Komise finanční prostředky EU.

Komise ani prováděcí partner však nepožádali o objasnění, zda je společnost v členském státě k posouzení podle pilířů a správě prostředků EU způsobilá a zejména zda se lze domnívat, že má poslání veřejné služby. Před podpisem smlouvy o dalším přenesení pravomocí u ní nebylo provedeno ani požadované předběžné posouzení.

To znamená, že prováděcí partner pověřil prováděním kontrolované pověřovací dohody nezpůsobilý subjekt, a související platba se tak stala nezpůsobilou.

Zjistili jsme také 19 případů nesouladu s právními a finančními předpisy (které však neměly na rozpočet EU žádný přímý finanční dopad). Týkaly se například zadávání veřejných zakázek, nejasného rozdělení nákladů, nedodržení pravidel pro zajištění viditelnosti a nedostatečných důkazních informací.

U operací souvisejících se smlouvami v rámci nepřímého řízení s organizacemi posuzovanými podle pilířů (mezinárodní organizace, mezinárodní finanční instituce a státní agentury) Komise schválila výdaje na základě finančního výkazu a prohlášení řídicího subjektu. My jsme však v operacích prováděných organizacemi posuzovanými podle pilířů zjistili chyby, které naznačují, že chyby jsou také v jejich finančních výkazech a že tyto chyby nejsou vykázány v prohlášeních řídicího subjektu.

Prověrka prvků vnitřních kontrolních systémů

Navštívili jsme pět delegací EU (v Albánii, Arménii, Gruzii, Indii a Kambodži) a zjistili nedostatky, které se týkaly například nedostatečného rozpočtu na monitorovací návštěvy a zpoždění při provádění smluv o kombinování zdrojů financování.

Výroční zprávy o činnosti a jiné správní mechanismy

Přezkoumali jsme výroční zprávu o činnosti Služby nástrojů zahraniční politiky za rozpočtový rok 2023. Zaměřili jsme se na to, zda Služba nástrojů zahraniční politiky ve své výroční zprávě o činnosti předložila informace o správnosti v souladu s pokyny Komise a zda důsledně uplatňovala metodiku pro odhad budoucích oprav a částek ke zpětnému získání.

Z celkových výdajů schválených v roce 2023 (865 milionů EUR) služba odhadla celkovou rizikovou částku v době platby na 7,2 milionu EUR (0,83 %). Hodnotu oprav provedených na základě svých kontrol v následujících letech odhadla na 0,9 milionu EUR (0,1 % celkových příslušných výdajů). Na základě těchto skutečností vedoucí představitel služby uvedl, že finanční expozice tohoto útvaru byla pod 2% prahem významnosti (materiality).

Náš přezkum výroční zprávy o činnosti Služby nástrojů zahraniční politiky za rok 2023 a naše kontroly plateb spadajících v roce 2023 do její odpovědnosti neodhalily žádné chyby ani nedostatky.

Co doporučujeme

Komisi doporučujeme:

- přijmout opatření ke zkvalitnění kontrolních systémů pro zúčtování předběžného financování,
- poskytnout příjemcům pokyny k rozdělování sdílených nákladů,
- zajistit soulad s pravidly pro viditelnost,
- zajistit, aby delegace EU prováděly dostatečné monitorovací návštěvy na místě,
- zlepšit mechanismy pro sledování a řízení operací kombinování zdrojů.

Chcete se dozvědět více? Úplné informace o našem auditu výdajů EU na okruh „Sousedství a svět“ jsou uvedeny v kapitole 9 **výroční zprávy o rozpočtu EU za rok 2023**.

Evropská veřejná správa

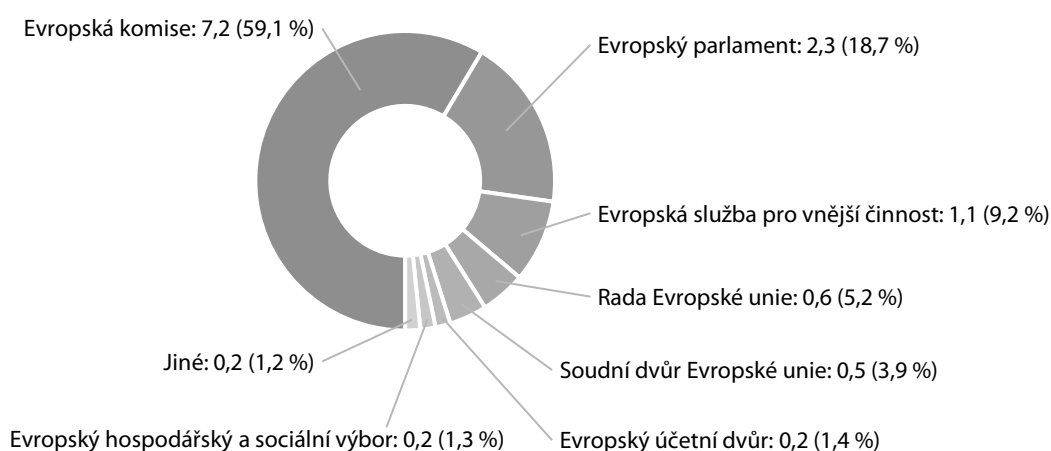
Celkem: 12,3 miliardy EUR (6,4 % výdajů z rozpočtu EU)

Co jsme kontrolovali

Náš audit se týkal správních výdajů orgánů a institucí EU.

Rozdělení plateb za rok 2023

(v mld. EUR)

Zdroj: EÚD na základě údajů z konsolidované účetní závěrky Evropské unie za rok 2023.

V roce 2023 vynaložily orgány, instituce a subjekty EU na správu celkem 12,3 miliardy EUR. Tato částka zahrnovala výdaje na platy a důchody (přibližně 70 % celkové částky), budovy, vybavení, energii, komunikaci a informační technologie.

Naše vlastní výdaje a finanční výkazy kontroluje externí auditor. Výrok a zprávu auditora každoročně zveřejňujeme v *Úředním věstníku Evropské unie* a na svých internetových stránkách.

Co jsme zjistili

Kontrolovaná částka	Zatížena významnou (materiální) mírou chyb?
12,3 miliardy EUR	Ne – v letech 2022 a 2023 bez zatížení významnou (materiální) mírou chyb

Zkoumali jsme 70 operací související se všemi orgány a institucemi EU. Stejně jako v předchozích letech odhadujeme, že míra chyb je pod prahem významnosti (materiality).

V případě Soudního dvora Evropské unie, Evropského hospodářského a sociálního výboru a evropského veřejného ochránce práv jsme nezjistili žádné významné problémy. Náš externí auditor nezjistil žádné zvláštní nedostatky.

Evropský parlament

V roce 2023 jsme prověřovali 16 operací v Parlamentu, včetně výdajů jeho politických skupin. Jak jsme uvedli v roce 2022, vnitřní pravidla, která upravují správu rozpočtových prostředků politických skupin, nebyla v souladu s finančním nařízením. Je tomu tak proto, že podle těchto vnitřních pravidel se u zakázek vysoké hodnoty nemusí použít otevřená nebo užší zadávací řízení, nýbrž jednacím řízením, což omezuje hospodářskou soutěž. Zjistili jsme dva případy, v nichž politické skupiny takovou zakázku vysoké hodnoty zadaly. Odhalili jsme další dva případy, v nichž se politické skupiny v plném rozsahu vnitřními pravidly Parlamentu neřídily, neboť vždy nevyhledaly dostatečné množství nabídek. Odhalili jsme rovněž další případy nesouladu v postupech pro zadávání zakázek.

Rada Evropské unie

Ve čtyřech platbách, které jsme kontrolovali, jsme nezjistili žádné vyčíslitelné chyby. V jednom případě se domníváme, že Rada jasně nevysvětlila, proč je doba trvání smlouvy o údržbě budov deset let.

Evropská komise

Ve 26 operacích Komise, které jsme prověřovali, jsme našli dvě vyčíslitelné chyby. Jedna se týkala výpočtu platu a druhá veřejné zakázky na nemovitosti.

Evropská služba pro vnější činnost

Ze 13 plateb, které jsme kontrolovali, jsme u jedné zjistili vyčíslitelnou chybu související s tím, že před podpisem nájemní smlouvy pro delegaci EU neproběhlo platné zadávací řízení.

Výbor regionů

V jedné ze dvou operací, které jsme prověřovali, jsme zjistili, že Výbor jasně nevysvětlil, proč je doba trvání smlouvy o údržbě budov deset let.

Evropský inspektor ochrany údajů

U výplaty mzdy, kterou jsme prověřovali, jsme zjistili, že prohlášení o právech na rodinné přídatky a přídatky na dítě byly zaslány a ověřeny se zpožděním.

V roce 2023 jsme prověřovali systémy dohledu a kontroly v Evropském parlamentu a zaměřili jsme se při tom na čtyři generální ředitelství s největšími výdaji, v nichž se kontroly *ex ante* a *ex post* u výdajů provádějí rozdílným způsobem. Evropský parlament provedl několik iniciativ, jejichž cílem bylo předcházet podvodům a odhalovat je, neměl však obecnou strategii pro koordinaci opatření v celém orgánu.

Co doporučujeme

Doporučujeme, aby Evropský parlament na základě svých stávajících opatření pro boj proti podvodům vypracoval strategii pro celý orgán.

*Chcete se dozvědět více? Úplné informace o našem auditu výdajů EU na okruh „Evropská veřejná správa“ jsou uvedeny v kapitole 10 naší **výroční zprávy za rok 2023**.*

Nástroj pro oživení a odolnost

Celkem: 53,5 miliardy EUR

Co jsme kontrolovali

Nástroj pro oživení a odolnost podporuje reformy a investice v členských státech od února 2020 (od 1. února 2022 v případě REPowerEU) a bude v tom pokračovat do roku 2026. Původně byl financován částkou 723 miliard EUR na nevratné finanční granty (338 miliard EUR) a půjčky (385 miliard EUR). Do konce roku 2023 bylo přiděleno na závazky 648 miliard EUR, z toho 356,8 miliardy EUR na granty a 290,9 miliardy EUR na půjčky. Jelikož o půjčky bylo možno žádat do srpna 2023, 94,5 miliardy EUR již není na půjčky k dispozici. Hlavním cílem Nástroje pro oživení a odolnost je zmírnit hospodářské a sociální dopady pandemie covid a současně posílit odolnosti hospodářství členských států vůči budoucím výzám, včetně urychlení jejich cesty k zelené a digitální transformaci.

Nástroj pro oživení a odolnost provádí Komise v přímém řízení, což znamená, že je za jeho provádění přímo odpovědná. Platby z Nástroje pro oživení a odolnost jsou podmíněny tím, že členské státy uspokojivým způsobem dosáhnou milníků a cílů stanovených v přílohách k prováděcím rozhodnutím Rady schvalujícím jejich plány pro oživení a odolnost. K dalším požadavkům patří zákaz rušit cíle nebo milníky, které byly uspokojivě splněny již dříve, a nepřipustnost dvojího financování. K podmínkám způsobilosti stanoveným v nařízení patří nutnost dodržet období způsobilosti a zásadu „významně nepoškozovat“ a dále nenahrazovat opakující se rozpočtové výdaje členského státu.

Členské státy mohou požádat o vyplacení prostředků až dvakrát ročně, pokud dostatečně doloží uspokojivé dosažení souvisejících milníků a cílů. Svě žádosti o platbu musí také doložit shrnutím auditů a prohlášením řídicího subjektu o poskytnutých informacích. Kontrolní systémy Komise umožňují předběžně posuzovat (ověřování *ex ante*) žádosti členských států o platbu a provádět audity *ex post* v členských státech po uskutečnění platby.

Do konce roku 2023 Komise provedla 37 plateb grantů (jednu v roce 2021, 13 v roce 2022 a 23 v roce 2023) v celkové výši 141,6 miliardy EUR. Nejsou k dispozici žádné informace o celkových částkách, které členské státy vyplatily konečným příjemcům.

Náš kontrolovaný základní soubor v roce 2023 dosahoval celkové hodnoty 53,5 miliardy EUR a zahrnoval všech 23 plateb grantů ve výši 46,3 miliardy EUR a zúčtování souvisejícího předběžného financování ve výši 7,2 miliardy EUR. Náš audit se netýkal půjček z Nástroje pro oživení a odolnost. Prověřovali jsme 325 milníků a 127 cílů, včetně předběžných posouzení Komise, abychom zjistili, zda jsou v souladu s podmínkami pro platby a podmínkami způsobilosti. Na místě jsme zkontrolovali 30 cílů v šesti členských státech. Zkoumali jsme také audity *ex post* Komise.

Co jsme zjistili

Kontrolovaná částka	Zatížena významnou (materiální) mírou chyb?
53,5 miliardy EUR	2023: celkový vliv našich zjištění je významný (materiální), avšak nikoli rozsáhlý

Z celkových důkazních informací, které jsme z naší kontrolní činnosti získali, vyplývá, že 16 z 452 milníků a cílů, které jsme prověřovali, nebylo v souladu s podmínkami pro platbu a podmínkami způsobilosti. Týkalo se to sedmi plateb v sedmi členských státech. Vzhledem k povaze výdajového modelu Nástroje pro oživení a odolnost a k tomu, že podle metodiky Komise pro pozastavení plateb je nutné učinit celou řadu závěrů, což může vést k rozdílným výkladům, neuvádíme míru chyb srovnatelnou s jinými výdajovými oblastmi EU.

Po zohlednění těchto omezení odhadujeme, že minimální finanční dopad těchto zjištění přesahuje náš práh významnosti (materiality). Tato zjištění se týkala neuspokojivého splnění milníků a cílů, opatření zahájených před obdobím způsobilosti a nahrazování opakujících se rozpočtových výdajů členského státu.

Příklad cíle, který nebyl uspokojivě splněn

Italský cíl M1C1–9 – „Podpora modernizace bezpečnostních struktur T1“

Popis cíle v prováděcím rozhodnutí Rady týkajícím se Itálie:

„Nejméně pět dokončených opatření posilujících modernizaci bezpečnostních struktur v národním bezpečnostním rámci pro odvětví kybernetické bezpečnosti (PSNC) a v síťových a informačních systémech (NIS). [...]“

Členský stát předložil sedm zpráv, aby prokázal, že opatření posilující modernizaci bezpečnostních struktur byla provedena. Zprávy obsahovaly analýzu stavu kybernetické bezpečnosti, analýzu rizik a analýzu dopadů, přestože podle směrnice NIS 2 se tato opatření považují pouze za jeden z deseti prvků, které jsou nutné k řízení rizik ohrožujících bezpečnost sítí a informačních systémů.

Komise dospěla k názoru, že těchto sedm zpráv představuje posilující opatření.

Dle našeho názoru nebylo šest zpráv zlepšením schopností interního monitorování a kontroly, nýbrž jen analýzou těchto schopností. Intervence tvořily základ pro plány posílení kybernetické obrany, avšak nepředstavovaly opatření posilující modernizaci bezpečnostních struktur, jak to vyžadovalo prováděcí rozhodnutí Rady.

Milníky a cíle, které nebyly uspokojivě splněny, jsme našli i v platbách určených Rakousku, České republice, Francii, Řecku a Portugalsku.

V 15 případech jsme také zjistili, že milníky a cíle byly vymezeny nejasně, a přispěly tak k tomu, že při posuzování jejich uspokojivého splnění se ve větší míře vycházelo z volného uvážení, anebo oslabují výsledky, jichž může Nástroj pro oživení a odolnost dosáhnout.

Příklad nedostatečně konkrétního milníku

Španělský milník 2 – „Změny technického stavebního zákona (TBC), elektrotechnického předpisu o nízkém napětí (LVER) a schválení královské vyhlášky o regulaci veřejných služeb dobíjení“

Popis milníku v prováděcím rozhodnutí Rady týkajícím se Španělska:

„Vstup v platnost: [...] ii) změny elektrotechnického předpisu o nízkém napětí (LVER) za účelem začlenění povinností týkajících se dobíjecí infrastruktury parkovišť, která nejsou spojena s budovou [...].“

Milník kromě jiného vyžaduje změny předpisu LVER, aby obsahoval povinnost instalovat nabíjecí místa na parkovištích, která nejsou spojena s budovou. Nepopisuje se však podrobně rozsah povinnosti, především počet či procentní podíl nabíjecích míst, která mají být vybudována. V důsledku toho by k uspokojivému splnění milníku postačovala jakákoli změna, jakkoli nenáročná.

Komise aktualizovala svou strategii auditů *ex post*, aby zahrnovala i kontroly zrušení opatření, ale nikoli kontroly zásady nenahrazovat opakující se rozpočtové výdaje členského státu. Audity *ex post* nyní obsahují určité kontroly dodržování období způsobilosti, ale za zahájení opatření se považuje datum, kdy vznikly náklady, nikoli datum příslušného právního závazku.

Během revize národních plánů pro oživení a odolnost v roce 2023 doplnila Komise dalších deset kontrolních milníků pro sedm členských států, které měly řešit nově zjištěné nedostatky v jejich kontrolních systémech. Nedostatky v kontrolních systémech členských států, jejichž druhá nebo třetí platba byla podmíněna dosažením kontrolních milníků, představují riziko pro ochranu finančních zájmů EU s možným dopadem na správnost výdajů.

Systémy členských států pro výkaznictví a kontrolu vykazovaly přetrvávající nedostatky. Vzniká tak riziko pro ochranu finančních zájmů EU s možným dopadem na správnost výdajů.

Přetrvávající nedostatky v kontrolních systémech členských států, na něž jsme upozornili v roce 2022

Španělsko: systém výkaznictví neobsahuje úplné informace o pokroku při provádění nesplněných milníků a cílů a o skutečných majitelích, zdrojích financování EU a vyplacených částkách.

Francie: systém řízení a výkaznictví není propojen s ostatními systémy IT pro správu opatření Nástroje pro oživení a odolnost. Protože chybí integrovaný informační systém pro národní plán pro oživení a odolnost, tok informací není automatizován, a je tak ohrožena kvalita údajů.

Chorvatsko: systém úložiště stále není schopen poskytovat údaje o výzvách k podávání návrhů, které byly ukončeny před spuštěním systému.

Informace, které členské státy uvedly ve svých prohlášeních řídicích subjektů, nebyly vždy spolehlivé.

Také jsme kontrolovali informace generálního ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti (GŘ ECFIN) o správnosti výdajů z Nástroje pro oživení a odolnost za rok 2023, které uvedlo ve své výroční zprávě o činnosti, a způsob, jakým jsou tyto informace prezentovány ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti. Naše zjištění a závěry nejsou v souladu s prohlášením schvalující osoby GŘ ECFIN. Kontrolní systém Nástroje pro oživení a odolnost poskytuje jen omezené informace na úrovni EU o tom, zda investiční projekty financované z Nástroje pro oživení a odolnost jsou v souladu s unijními a vnitrostátními předpisy, a to má dopad na jistotu, kterou může Komise poskytnout. Poskytovaná jistota je v důsledku toho nedostatečná. Podle výroční zprávy o činnosti za rok 2023 aktualizovala Komise kontrolní a auditní strategii Nástroje pro oživení a odolnost, včetně posílení kontrol kontrolních systémů členských států. Avšak GŘ ECFIN ve svém prohlášení o věrohodnosti za rok 2023 pouze uvádí, že členské státy provádějí pravidelné kontroly, a stále se nevyjadřuje k účinnosti kontrol prováděných členskými státy. To je obzvláště znepokojující, protože nedodržování unijních a vnitrostátních pravidel, například pro zadávání veřejných zakázek, státní podporu a způsobilost, je rozšířené i v jiných programech EU a kontrolní systém členských států vykazuje nedostatky.

Co doporučujeme

Komisi doporučujeme:

- o posuzovat dodržování podmínek způsobilosti uplatňováním data prvního (právního) závazku jako data zahájení opatření,
- o vymezit zvláštní kritéria pro vymezení toho, co představuje nahrazování opakujících se rozpočtových výdajů členského státu,
- o dohlédnout na to, aby členské státy okamžitými opatřeními vyřešily zbývající nedostatky v kontrolních systémech,
- o na základě kontrol Komise týkajících se kontrolních systémů členských států vyjádřit jednoznačný výrok o jejich účinnosti.

*Chcete se dozvědět více? Úplné informace o našem auditu *Nástroje pro oživení a odolnost* jsou uvedeny v kapitole 11 naší **výroční zprávy za rok 2023**.*

Evropské rozvojové fondy

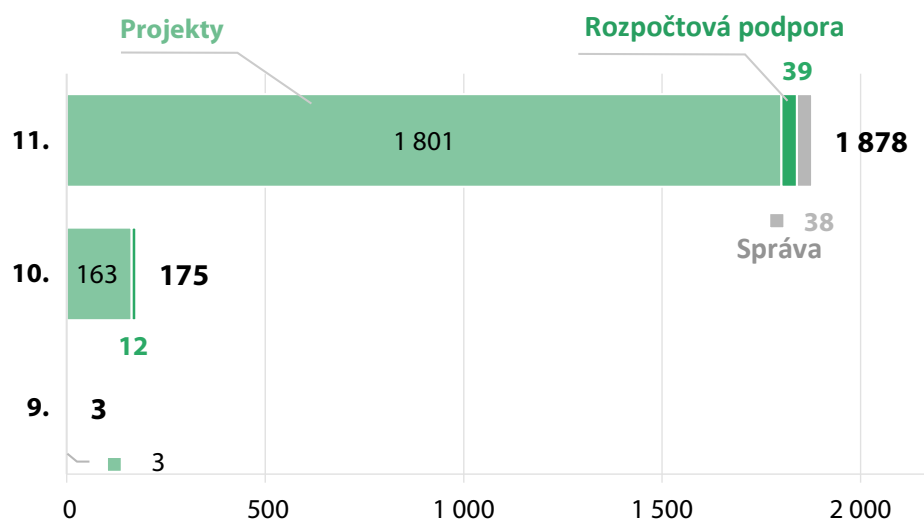
Celkem: 2,1 miliardy EUR

Co jsme kontrolovali

Evropské rozvojové fondy, jejichž činnost byla zahájena v roce 1959, byly hlavními nástroji spravovanými mimo souhrnný rozpočet, jejichž prostřednictvím EU financovala rozvojovou spolupráci s africkými (subsaharskými), karibskými a tichomořskými (AKT) zeměmi a regiony a se zámořskými zeměmi a územími (ZZÚ) do konce roku 2020. Hlavním cílem ERF je snížit a výhledově i vymýtit chudobu v souladu s hlavním cílem rozvojové spolupráce, který je stanoven v článku 208 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

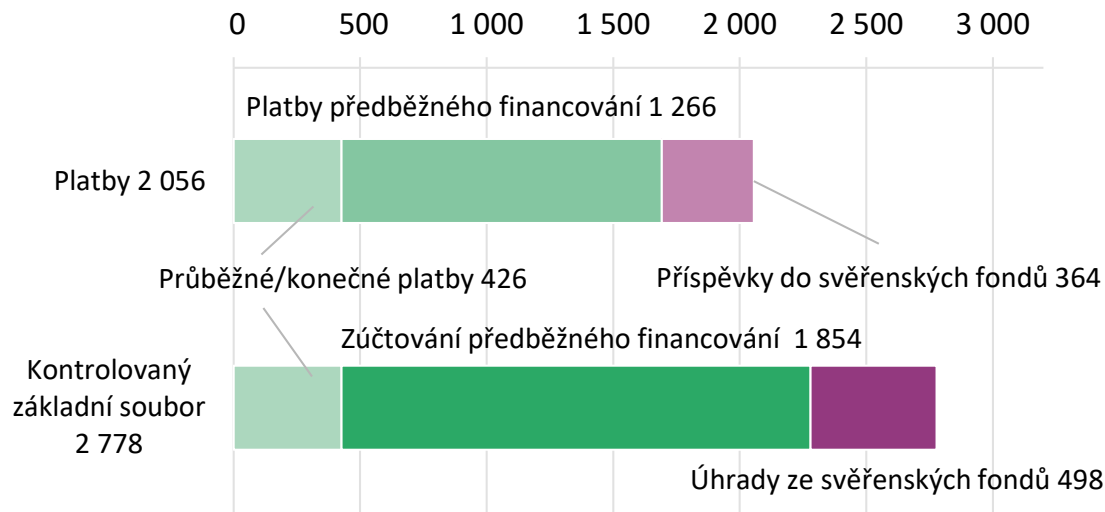
Platby z ERF podle rozpočtových položek a druhu

(v mil. EUR)

Platby a kontrolovaný základní soubor ERF

(v mil. EUR)

Zdroj: EÚD na základě roční účetní závěrky 9., 10. a 11. ERF za rok 2023.

Jedenáctý ERF se vztahuje na VFR na období 2014–2020. Ve VFR na období 2021–2027 je rozvojová spolupráce se zeměmi a regiony AKT začleněna do Nástroje pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa v rámci souhrnného rozpočtu EU a spolupráce se ZZÚ je integrována do rozhodnutí o přidružení zámoří, včetně Grónska.

Výdaje, o nichž pojednává tato zpráva, se týkají podpory, jež se provádí v 76 zemích pomocí celé řady metod, jako jsou zakázky na stavební práce, dodávky a služby, granty, rozpočtová podpora, programové odhady a dohody o příspěvcích a pověřovací dohody uzavřené se subjekty, u nichž proběhlo posouzení pilířů (například mezinárodní organizace).

Evropské rozvojové fondy řídí téměř výhradně Generální ředitelství Komise pro mezinárodní partnerství (GŘ INTPA). Malou část (7 %) plateb ERF za rok 2023 spravovalo Generální ředitelství pro evropskou politiku sousedství a jednání o rozšíření (GŘ NEAR).

Co jsme zjistili

Dospěli jsme k závěru, že účetní závěrka není zatížena významnými (materiálními) nesprávnostmi.

Příjmové operace nebyly zatíženy významnou (materiální) mírou chyb.

Výdaje za rozpočtový rok 2023 jsou zatíženy významnou (materiální) mírou chyb, a proto vyjadřujeme záporný výrok.

Kontrolovaná částka	Zatížena významnou (materiální) mírou chyb?	Odhadovaná nejpravděpodobnější míra chyb
2,8 miliardy EUR	Ano	8,9 % (2022: 7,1 %)

Abychom zkontrolovali správnost operací, prověřili jsme vzorek 140 operací, které byly reprezentativní pro celé rozpětí výdajů z ERF. Jednalo se o 31 operací souvisejících s nouzovým svěřenským fondem pro Afriku, tři operace týkající se svěřenského fondu Bêkou, 87 operací schválených 14 delegacemi EU (Angola, Benin, Pobřeží slonoviny, Fidži, Ghana, Guinea-Bissau, Keňa, Madagaskar, Malawi, Mauricius, Mosambik, Gambie, Togo a Uganda) a 19 operací schválených ústředím Komise. Pokud jsme v operacích zjistili chyby, analyzovali jsme jejich příčiny, abychom mohli určit potenciální nedostatky.

Ze 140 operací, které jsme kontrolovali, 62 (44,3 %) obsahovalo chyby. Na základě 52 chyb, které jsme vyčíslili, odhadujeme míru chyb na 8,9 %. Ke třem nejčastějším typům chyb patřily výdaje, které nevznikly (45 %), chybějící základní podklady (31 %) a nezpůsobilé výdaje (23 %). Všechny vyčíslitelné chyby, které jsme zjistili, se týkaly operací roku 2023 souvisejících s programovými odhady a granty a dohodami o poskytnutí příspěvku a pověřovacími dohodami s přijímajícími zeměmi, mezinárodními organizacemi a agenturami členských států. Z 112 operací tohoto typu, které jsme kontrolovali, obsahovalo 52 vyčíslitelné chyby, které představovaly 100 % odhadované míry chyb.

Výdaje, které nevznikly: zúčtování předběžného financování v nadměrné výši

Kontrolovali jsme fakturu v hodnotě 2,3 milionu EUR vystavenou na základě dohody o přiznání příspěvku, která byla uzavřena s mezinárodní organizací, prováděna v rámci nepřímého řízení a financována EU v plné výši. Faktura se týkala zúčtování nákladů na základě finanční zprávy předložené mezinárodní organizací za období do 15. dubna 2023.

Během našeho auditu jsme zjistili, že tato finanční zpráva uváděla zálohové platby ve výši 1,8 milionu EUR, které se nepovažují za vzniklé náklady, a jsou proto nezpůsobilé. Dále jsme zjistili, že Komise neprovedla dostatečné kontroly, aby zmírnila riziko zúčtování nezpůsobilých výdajů. Nalezli jsme 14 operací s podobnými chybami.

Stejně jako v předchozích letech nám některé mezinárodní organizace poskytly požadovanou dokumentaci se zpožděním, což následně zpozdilo naši kontrolu. Tyto organizace poskytly k dokumentům jen omezený přístup (například ve formátu určeném pouze ke čtení), což znesnadňovalo plánování, provádění a kontrolu kvality našeho auditu. Tyto potíže přetrvávaly i přesto, že se je Komise snažila průběžnou komunikací s danými mezinárodními organizacemi řešit.

Výroční zpráva o činnosti a jiné správní mechanismy

Podobně jako v předchozích letech přijalo GŘ INTPA akční plány zaměřené na nedostatky při provádění jeho kontrolního systému. V roce 2020 a 2022 jsme informovali o uspokojivém pokroku při plnění akčních plánů na rok 2020 a 2021.

Do dubna 2024 se stav provádění akčního plánu na rok 2021 ve srovnání s minulým rokem zlepšil. Komise dokončila jedno další opatření, čímž se celkový počet dokončených opatření zvýšil na pět. Tři opatření stále probíhala. GŘ INTPA ve svém akčním plánu na rok 2022 opět zvýšilo počet opatření, tentokrát na deset. Čtyři opatření byla dokončena a šest stále probíhalo. Akční plán na rok 2023 sestává ze 13 opatření, z toho čtyř jsou nová. K dubnu 2024 bylo dokončeno pět opatření a osm opatření stále probíhalo.

Studie míry zbytkových chyb GŘ INTPA

V roce 2023 zadalo GŘ INTPA externímu dodavateli vypracování 12. studie míry zbytkových chyb. Účelem studie je odhadnout míru chyb, které nebyly odhaleny po provedení všech řídicích kontrol GŘ INTPA, jež mají chybám předcházet, odhalovat je a napravovat v celé oblasti, za niž toto GŘ odpovídá, a dospět tak k závěru o účinnosti těchto kontrol.

Pro studii míry zbytkových chyb za rok 2023 použilo GŘ INTPA podobně jako v předchozích letech vzorek o velikosti 480 operací (některé operace zařazené do vzorku však měly hodnotu vyšší, než je *výběrový interval*; konečná velikost vzorku tedy byla 413 operací). Podle odhadu uvedeného ve studii činí celková míra zbytkových chyb 0,97 % – je tedy již osmým rokem pod 2% *prahem významnosti (materiality)* stanoveným Komisí.

Studie míry zbytkových chyb není *ověřovací zakázkou*, ani auditem. Vychází z metodiky pro výpočet míry zbytkových chyb a manuálu, který poskytlo GŘ INTPA. Již v předchozích výročních zprávách o ERF jsme popsali limity studií, které mohly přispět k podhodnocení míry zbytkových chyb.

Přezkum výroční zprávy o činnosti za rok 2023

Prohlášení generálního ředitele ve výroční zprávě o činnosti za rok 2023 neobsahuje žádné výhrady. Od roku 2018 GŘ INTPA rozsah výhrad (tj. podíl výdajů, na něž se výhrady vztahují) výrazně snížilo, nejdříve ze 16 % na 1 % a následně na nulu.

Co doporučujeme

Komisi doporučujeme:

- při výpočtu odhadů souvisejících s oddělením účetních období zohledňovat změny smluv po skončení vykazovacího období,
- posílit kontroly před provedením plateb,
- přijmout opatření ke zkvalitnění kontrolních systémů pro zúčtování předběžného financování vyplaceného organizacím hodnoceným podle pilířů.

Chcete se dozvědět více? Úplné informace o auditu ERF jsou uvedeny ve **výroční zprávě za rok 2023** o činnostech financovaných z devátého, desátého a jedenáctého Evropského rozvojového fondu.

Základní informace

Evropský účetní dvůr a jeho činnost

Evropský účetní dvůr (EÚD) je nezávislý externí kontrolní orgán EU. Sídlíme v Lucemburku a zaměstnáváme přibližně 900 pracovníků ze všech členských států EU. Naším posláním je přispívat ke zdokonalování správy a finančního řízení EU, podporovat vyvozování odpovědnosti a transparentnost a vystupovat jako nezávislý ochránce finančních zájmů občanů EU. Naše auditní zprávy a stanoviska tvoří jeden ze základních prvků v hierarchii vyvozování odpovědnosti EU. Využívají se při vyvozování odpovědnosti subjektů odpovědných za provádění politik a programů EU: Komise, ostatních orgánů a subjektů EU a veřejných orgánů v členských státech. Varujeme před riziky, poskytujeme ujištění, poukazujeme na nedostatky a osvědčené postupy a nabízíme tvůrcům politik a norem EU pomoc v podobě pokynů, jak řízení politik a programů EU zlepšit. Díky naší práci jsou evropští občané informováni o tom, jak jsou jejich peníze vynakládány.

Tony MURPHY
Irsko

Nikolaos MILIONIS
Recko

Klaus-Heiner LEHNE
Německo

Bettina JAKOBSEN
Dánsko

Jan GREGOR
Česká republika

Mihails KOZLOVS
Lotyšsko

Ildikó GÁLL-PELCZ
Maďarsko

Annemie TURTELBOOM
Belgie

Viorel ȘTEFAN
Rumunsko

Ivana MALETIĆ
Chorvatsko

François-Roger CAZALA
Francie

Joëlle ELVINGER
Lucembursko

Helga BERGER
Rakousko

Marek OPIOŁA
Polsko

Jorg Kristijan PETROVIČ
Slovinsko

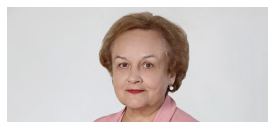
Stef BLOK
Nizozemsko

George Marius HYZLER
Malta

Lefteris CHRISTOFORU
Kypr

Laima Liucija ANDRIKIENĖ
Litva

Keit PENTUS-ROSIMANNUS
Estonsko

Katarína KASZASOVÁ
Slovensko

João LEÃO
Portugalsko

Alejandro BLANCO FERNÁNDEZ
Španělsko

Carlo Alberto MANFREDI SELVAGGI
Itálie

Petri SARVAMAA
Finsko

Hans LINDBLAD
Švédsko

Pozn.: k červenci 2024.

Naše výstupy

Vydáváme:

- výroční zprávy, které obsahují hlavně výsledky finančního auditu a auditu souladu s předpisy ve vztahu k rozpočtu EU a evropským rozvojovým fondům, ale také aspektům rozpočtového řízení a výkonnosti,
- zvláštní zprávy prezentující výsledky vybraných auditů zaměřených na konkrétní politiky nebo výdajové oblasti nebo na témata týkající se rozpočtu a řízení,
- specifické výroční zprávy o agenturách, decentralizovaných subjektech a společných podnicích EU,
- stanoviska k novým nebo novelizovaným právním předpisům s výrazným dopadem na finanční řízení, vydávaná buď na žádost jiného orgánu, nebo z naší vlastní iniciativy,
- přezkumy, které obsahují popis politik, systémů či nástrojů nebo informace o nich, případně se zabývají úžeji zaměřenými tématy.

Stručně ke koncepci auditu pro naše prohlášení o věrohodnosti

Výroky v našem prohlášení o věrohodnosti vycházejí z objektivních důkazních informací, které se získávají testováním v průběhu auditu, jež se provádí v souladu s mezinárodními auditorskými standardy.

Jak jsme uvedli ve své strategii na období 2021–2025, v průběhu víceletého finančního rámce 2021–2027 budeme svoji koncepci auditu dále rozvíjet a využívat dostupné údaje a informace, které nám umožní i nadále poskytovat velkou míru jistoty, a to na základě našeho mandátu stanoveného Smlouvou a v plném souladu s mezinárodními auditorskými standardy pro veřejný sektor.

Spolehlivost účetní závěrky

Uvádí roční účetní závěrka EU úplné a přesné informace?

Generální ředitelství Komise každoročně zaúčtují stovky tisíc položek, které zachycují informace z řady různých zdrojů (včetně členských států). Kontrolujeme, zda zavedené účetní postupy řádně fungují a zda jsou výsledné účetní údaje úplné, správně zaznamenané a zda jsou ve finančních výkazech EU řádně prezentovány. Pokud jde o audit spolehlivosti účetní závěrky, už od roku 1994, kdy jsme vydali svůj první výrok, uplatňujeme koncepci nepřímého vykazování.

- Hodnotíme, zda je účetní systém dobrým základem pro poskytování spolehlivých údajů.
- Ověřujeme, zda klíčové účetní postupy fungují správně.

- Provádíme analytické kontroly účetních údajů, abychom se přesvědčili, že údaje jsou prezentovány jednotně a jeví se jako přiměřené.
- Přímou kontrolujeme vzorek účetních záznamů, abychom se přesvědčili, že příslušné operace existují a jsou správně zaúčtovány.
- Kontrolujeme, zda finanční výkazy věrně zobrazují příslušnou finanční situaci.

Správnost operací

Jsou operace související s příjmy a s platbami zaúčtovanými do výdajů, na nichž se zakládá účetní závěrka EU, v souladu s pravidly?

Rozpočet EU zahrnuje miliony plateb příjemcům v EU i jinde ve světě. Většinu těchto výdajů řídí členské státy. Abychom získali důkazní informace, které potřebujeme, posuzujeme systémy, jejichž prostřednictvím jsou příjmové operace a výdajové platby (tj. konečné platby i zúčtování záloh) spravovány a kontrolovány, a prověřujeme vzorek operací.

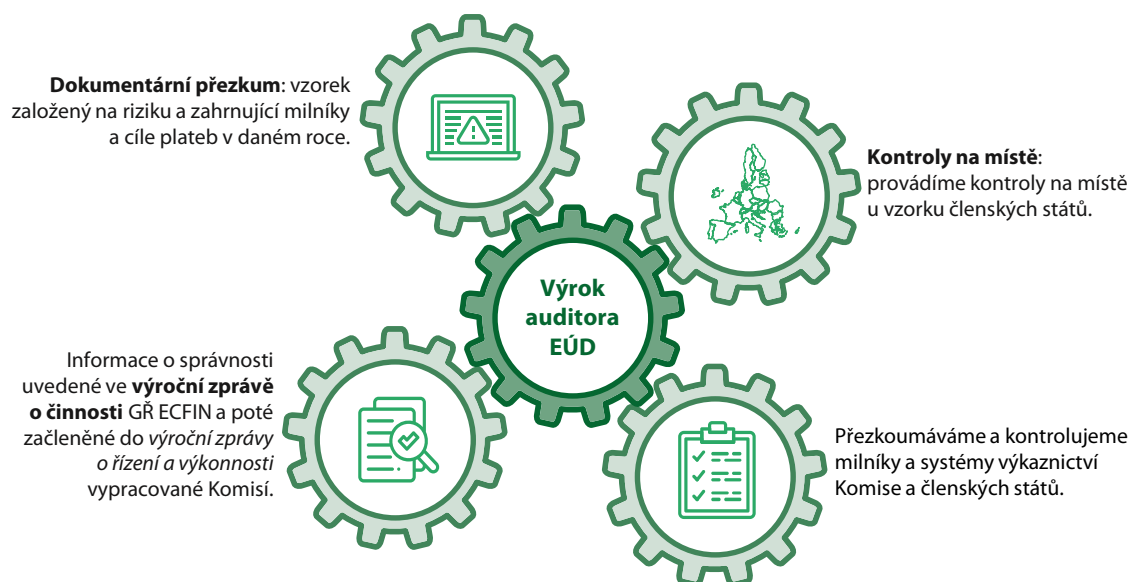
Pokud byly splněny podmínky příslušných mezinárodních auditorských standardů, přezkoumáváme a opakovaně provádíme kontroly a ověření provedené osobami zodpovědnými za plnění rozpočtu EU. V plném rozsahu tedy zohledňujeme případná nápravná opatření, která byla na základě těchto kontrol přijata.

- Posuzujeme systémy pro příjmy a výdaje, abychom zjistili, zda účinně zajišťují správnost operací.
- Při podrobném testování, které provádějí naši auditoři, vycházíme ze vzorků operací vybraných statistickými metodami. Operace vybrané do vzorku podrobně prověřujeme, a to i u konečných příjemců (například zemědělců, výzkumných ústavů či společností provádějících práce nebo služby na základě veřejné zakázky), abychom získali důkazní informace, že každá událost existuje, byla řádně zaznamenána a je v souladu s pravidly pro provádění plateb.
- Analyzujeme chyby a klasifikujeme je jako vyčíslitelné nebo nevyčíslitelné. Operace jsou zatíženy vyčíslitelnou chybou, pokud podle příslušných pravidel neměla být platba schválena. Vyčíslitelné chyby extrapolujeme, abychom získali odhadovanou míru chyb pro každou oblast, která je předmětem našeho zvláštního posouzení. Odhadovanou míru chyb pak srovnáváme s 2% prahem významnosti (materiality) a posuzujeme, zda mají chyby rozsáhlý dopad.
- Naše výroky zohledňují tato posouzení a další relevantní informace, jako jsou výroční zprávy o činnosti a zprávy jiných externích auditorů.
- Všechna svá zjištění projednáváme jak s orgány v členských státech, tak s Komisí, abychom potvrdili, že naše údaje jsou správné.

Jaká je naše koncepce auditu a metodika pro prohlášení o věrohodnosti ohledně správnosti výdajů z Nástroje pro oživení a odolnost?

- Ke správnosti výdajů z Nástroje pro oživení a odolnost vydáváme samostatný výrok jako součást našeho prohlášení o věrohodnosti rozpočtu EU. Důvodem je to, že model provádění Nástroje pro oživení a odolnost považujeme za odlišný a nástroj považujeme za dočasný. Cílem výroku je poskytnout přiměřenou jistotu ohledně plateb a poskytnout podrobné informace založené na tomto výroku v prohlášení o věrohodnosti (viz [obrázek 16](#)).
- Většinu naší jistoty získáváme z testování detailních údajů a hodnocení systémů dohledu a kontroly. Naši jistotu doplňují výroční zprávy o činnosti, výroční zpráva o řízení a výkonnosti a zpráva Útvaru interního auditu.
- Při své práci se řídíme mezinárodními auditorskými standardy a dbáme na to, aby byly naše auditní výroky podloženy dostatečnými a vhodnými důkazními informacemi.

Obrázek 16 – Výrok auditora o Nástroji pro oživení a odolnost

Zdroj: EÚD.

Všechny naše výstupy se zveřejňují na našich internetových stránkách: www.eca.europa.eu. Více informací o procesu auditu nebo prohlášení o věrohodnosti uvádí příloha 1.1 naší **výroční zprávy za rok 2023**.

AUTORSKÁ PRÁVA

© Evropská unie, 2024

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropského účetního dvora (EÚD) upravuje [rozhodnutí Evropského účetního dvora 6-2019](#) o politice týkající se veřejně přístupných dat a opakovaném použití dokumentů.

Pokud není uvedeno jinak (například v jednotlivých upozorněních o ochraně autorských práv), je obsah EÚD vlastněný EU předmětem licence [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Opakované použití je tedy obecně povoleno za podmínky, že je uveden zdroj a případné změny jsou označeny. Osoby opakovaně používající obsah EÚD nesmí měnit jeho původní význam či sdělení. EÚD nese za jakékoli důsledky opakovaného použití odpovědnost.

Pokud konkrétní obsah zobrazuje identifikovatelné fyzické osoby, například na fotografiích zaměstnanců EÚD, nebo zahrnuje díla třetích stran, je nutno získat další povolení.

Je-li takové povolení poskytnuto, ruší a nahrazuje výše uvedené obecné povolení a musí jasně uvádět veškerá omezení týkající se použití.

U následujících fotografií je opakované použití povoleno pod podmínkou uvedení držitele autorských práv a zdroje, případně jména fotografů:

S. 4: © Evropská unie, zdroj: Evropský účetní dvůr / Sophie Margue.

S. 48: © Evropská unie, zdroj: Evropský účetní dvůr.

S. 76: © Evropská unie, zdroj: Evropský účetní dvůr. Architekti budov: Paul Noël (1988) a Jim Clemes (2004 a 2013).

K použití nebo reprodukci obsahu, který není ve vlastnictví EU, může být nezbytné požádat o svolení přímo držitele autorských práv:

S. 9: obrázek 1 byl vytvořen s použitím ikon z platformy [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Všechna práva vyhrazena.

S. 31: tabulka 1 byla vytvořena s použitím ikon z platformy [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Všechna práva vyhrazena.

S. 35: © [Getty Images](#), 2017/vgajic.

S. 43: © [stock.adobe.com](#) / Bits and Splits.

S. 47: © [NMA](#).

S. 52: © [depositphotos.com](#).

S. 57: © [stock.adobe.com](#) / bluedesign.

S. 60: © [stock.adobe.com](#) / Max Zolotukhin.

S. 75: obrázek 16 byl vytvořen s použitím ikon z platformy [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Všechna práva vyhrazena, taktéž u ikony ozubeného kola upravené EÚD, © [stock.adobe.com](#) / Ramziia.

Programové vybavení nebo dokumenty, na něž se vztahují práva průmyslového vlastnictví, jako patenty, ochranné známky, zapsané (průmyslové) vzory, loga a názvy, jsou z politiky EÚD pro opakované použití vyloučeny.

Internetové stránky orgánů a institucí Evropské unie využívající doménu europa.eu obsahují odkazy na stránky třetích stran. Protože nad jejich obsahem nemá EÚD žádnou kontrolu, doporučujeme seznámit se s jejich vlastními zásadami ochrany soukromí a politikou v oblasti autorských práv.

Použití loga EÚD

Logo EÚD nesmí být použito bez předchozího souhlasu EÚD.

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2024

PDF	ISBN 978-92-849-2706-7	ISSN 2812-1392	doi:10.2865/73156	QJ-AS-24-001-CS-N
Print	ISBN 978-92-849-2735-7	ISSN 2812-1406	doi:10.2865/845922	QJ-AS-24-001-CS-C
HTML	ISBN 978-92-849-2680-0	ISSN 2812-1392	doi:10.2865/949058	QJ-AS-24-001-CS-Q

Několik slov o dokumentu „Audit EU za rok 2023 ve zkratce“

Dokument „Audit EU za rok 2023 ve zkratce“ podává přehled o našich výročních zprávách o souhrnném rozpočtu EU a Evropském rozvojovém fondu za rok 2023, v nichž předkládáme prohlášení o věrohodnosti týkající se spolehlivosti účetní závěrky a legality a správnosti uskutečněných operací. Zabýváme se také Nástrojem pro oživení a odolnost a předkládáme samostatný výrok o legalitě a správnosti jeho výdajů. Dokument rovněž v hlavních rysech popisuje nejdůležitější zjištění o příjmech a hlavních výdajových oblastech rozpočtu EU a Evropského rozvojového fondu a dále zjištění o rozpočtovém a finančním řízení.

Plné znění výročních zpráv je k dispozici na našich internetových stránkách eca.europa.eu.

Evropský účetní dvůr (EÚD) je nezávislý externí kontrolní orgán EU. Varujeme před riziky, poskytujeme ujištění, poukazujeme na nedostatky a osvědčené postupy a nabízíme tvůrcům politik a norem EU pomoc v podobě pokynů, jak řízení politik a programů EU zlepšit. Díky naší práci jsou občané EU informováni o tom, jak jsou jejich peníze vynakládány.

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Úřad pro publikace
Evropské unie